ఓమ్.

వందే మహాకాళికాః

గృహవాస్తు ధర్మములు

దైవజ్ఞ చక్రవర్తి బిరుదాంకితులు

బ్రహ్మశ్రీ ముండూరు వీరభద్ర సిద్ధాంతిగారిచే

రచియింపఁబడినది.

ప్రకాశకులు:

కాళహస్తి తమ్మారావు అండ్ సన్సు,

సంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, [స్థాపితం 1882] రాజమహేంద్రవరం.

మనవి

ఈ గ్రంథమునందు తాళపత్ర గ్రంథాంతర్గతములైనట్టియు, అనేక వాస్తుగ్రంథాంతరములందుగలట్టియు, దేశకాలానుగుణ్యముగా వాడుకలోనుండి వాడబడుచున్నట్టియు విషయములనూ మా వంశపరంపరాగతముగా వచ్చుచున్న అనేక ధర్మవిషయములనూ వాస్తుసంబంధమగు మర్మములు ప్రకృతివారలకు అందరకూ సులభముగా తెలియునటులగాను, ఈ గ్రంథము ప్రత్యేకముగా గృహవాస్తుమర్మములు అను పేరుతో సమకూర్చితిని. ఇట్లు ధర్మసందేహములు ప్రత్యేకముగా తెలియచేయు గ్రంథముల వాస్తులు ఇదివరలో లేనందుననూ లిఖితగ్రంథములు జీర్ణములగుచో. (బోద్ధారో మత్సరగ్రస్తాః ప్రభవస్స్మయదూషితాః అబోధోపహతాశ్చాన్యే జీర్ణమంగేసుభాషితంఅన్నట్లు) ఎంచి మద్గృహంబునగల లిఖితవిషయములు కొన్నిటిని లోకోపకారార్థముచేయ వ్రాయంబూనితిని. ఇది ప్రథమముద్రణమగుటచే లిఖితదోషములగాని ముద్రణాదిదోషములుగాని ఉండిఉండవచ్చును. చదువరులు నీరము విడిచి క్షీరములనే గ్రహించుదురుగాకయునిన్నీ మద్గ్రంథాభివృద్ధికిన్నీ తోడ్పడుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు:
గ్రంథకర్త.

విషయ సూచిక

శ్రీ ర స్తు

గృహ వాస్తు మర్మములు

శ్లో. జ్యోతిర్మయం శాంతమయం ప్రదీప్తం । విశ్వాత్మకం విశ్వపరం నిరీశం ఆద్యంతశూన్యం సకలం కలాపం । శ్రీవిశ్వకర్మణ్యమహం [నమామి.

వర్గోత్పత్తి.

శ్లో. అకచటతపయశవర్గాః ప్రోక్తాః క్రమశః ।
అవర్ణె షోడశ జ్ఞేయాః స్వరాః కాద్యషు పంచసు ।
పంచకంచైవ వర్ణానాం స్యుర్యశౌ చతురక్షరౌ ।
ఏకోనఖేషు వర్ణానాం స్వరశాస్త్ర విశారదైః॥

తా. అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిది వర్గులుగలవు. అందు "అ" వర్గునందు అ ఆ లు పదహారు అక్షరములను "క" వర్గ మొదలు "ప" వర్గువరకు అయిదేసిఅక్షరములను, "య" "శ" వర్గులకు నాలుగేసి అక్షరములను మొత్తం 49 అక్షరముల అని జ్యోతిశశాస్త్ర విశారదులు చెప్పివున్నారు.

దిక్సాధన

శ్లో. ప్రాసాదే సదనేళిందే ద్వారే కుండేవిశేషతః ।
దిఙ్మాత్రభేకులనాశం స్యాతస్మాత్సం సాధయేద్దిశః॥

తా॥ ప్రాసాదము, గృహము, శిబిరము, ద్వారము, కుండము వగైరాలయందు [illegible] ముగలుగుట [illegible] ముగాను మును ముందుగా దిక్సాధన చేయవలయును.

విదిగ్గృహఫలం

శ్లో॥ వాయువ్యాం చ తథాగ్నేయాం గృహం ప్రతిముఖం యది
అగ్నినాశం హ్యతస్కర [illegible] భృగుః ।
నైఋత్యాంచ ఈశాన్యా గృహంచయది పశ్చిమం ।
నాశమాప్నోతి శీఘ్రం తు వ్యాధిశ్చ కలహం భవేత్॥

తా॥ వాయువ్యమునకుగాని ఆగ్నేయమునకుగాని ముఖముగలిగి నదిక్కుగా (ఎదురుగ) కట్టినగృహము అగ్నిచే దహింపబడుననియు, హరింపబడుననియు, భృగుమహర్షి చెప్పెను. మరియు ఈశాన్య నైఋత్య దిశల కభిముఖముగలిగి దిశకెదురుగ కట్టినగృహము నాశనము పొందుననియూ కలహములచే పీడింపబడుననియు జెప్పెను.

గృహనిర్ణయము

శ్లో॥ ప్రాగాద్యాశిషు సంస్థితంగృహముఖద్వారం వశాద్దిగ్గృహంజ్ఞేయం
పశ్చిమచోత్తరం త్వథగృహం ప్రాగ్యామ్యమేవంచతుః॥

తా॥ తూర్పు మొదలగు దిక్కులయందు ఉంచబడిన గృహముఖద్వారము(సింహద్వారం) ననుసరించి గృహములనెరుంగవలయును అనగా తూర్పునకు సింహద్వారము ఉంచినగృహము పడమటిగృహమనియు, దక్షిణముదిశకు అభిముఖ సింహద్వారముగల గృహము, ఉత్తరగృహమనియు, పడమటినైపునకు అభిముఖద్వారముగలదితూర్పుగృహ

మనియు, ఉత్తరదిశకు అభిముఖముగల సింహద్వారగృహము, దక్షిణ గృహమనియూ నెరుంగవలయును. అనగా సర్వత్ర గృహముఖద్వార (సింహద్వారము) ననుసరించి గృహనిర్మాణములు చేయవలయుననుట ఇట్లు ప్రాగాది నాల్గుగృహములను నెరుంగవలయును.

గృహారంభకాలము

శ్లో. పూర్వాహ్నేచోత్తమం ప్రోక్తం. మధ్యాహ్నేమరణం విదుః ।
సంధ్యాయోశ్చతథాయాంచ సర్వనాశమ్మాభతి మిచ్ఛతా॥

తా. గృహారంభము పగటి పూర్వాహ్నమందుచేయుట ఉత్త. మము. మధ్యాహ్నమందు మరణము కలుగును. సంధ్యలు రాత్రికాలమందును ఐశ్వర్యముకోరువాడు చేయకూడదు.

రాత్రి శంకుస్థాపన ఫలము

శ్లో. శంకోస్సంస్థాపనం రాత్రౌ నకర్తవ్యం కదాచన
యదికుర్యాత్కర్తృహానిః గృహహానిర్న సంశయం.

తా. రాత్రికాలమందు శంకుస్థాపనచేయకూడదు. అట్లుచేసి రేని గృహహానియు! కర్తృవినాశమున్నూ కలుగును.

రాత్రి

శ్లో. రాత్రిభాగంచతుః కృత్వాంత్యభాగం గృహాదికె
ప్రతిష్ఠేష్వపి తత్కార్యం విశ్వకర్మా ప్రబవీదిదం.

తా. రాత్రికాలము 4 భాగములుగాచేసి అందు 4వభాగమందు యలలో గృహారంభ ప్రతిష్టాదులు చేయవచ్చునని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

గర్భిణీపతినియమము

శ్లో॥ గర్భిణీయది పత్నీ చెన్నకుర్యాద్గృహకర్మణి
యదికుర్యాద్గర్భహానిః గృహేహానిర్న సంశయః
పంచమాసమితం కార్యంఅత ఊర్ధ్వంనకారయేత్.

తా. భార్య గర్భవతిగానున్నప్పుడు గృహారంభాదుల చేయ కూడదు. అట్లు చేసినేని గర్భహానియు గృహముందున్నా హానియు కలుగును. అయిదుమాసములపర్యంతము చేయవచ్చును. అటుపైన చేయకూడదు.

శ్లో. సింధుస్నానంద్రుమచ్ఛేదంవపనంప్రేతవాహనం విదేశగమనం
చైవనకుర్యాద్గర్భిణీపతిః॥

తా. గర్భిణీస్త్రీయొక్క భర్త సింధుస్నానము, చెట్లునరుకుట, క్షౌరము, శవమునుమోయుట, విదేశయానము చేయకూడదు.

గణితప్రమాణము

శ్లో. ఏకాదశయవాదూర్ధ్వం యావద్ద్వాత్రింశ హస్తకం।
తావదాయాదికం చింత్యంతదూర్ధ్వే నైవచింతయేత్॥

తా. పదునొకండువగింజల ప్రమాణముమొదలు 32 హస్తముల పర్యంతము ఆయాదిఫలములు చూడవచ్చును, అంతకుమించినయెడల గణితముచేయనవసరం (అనగా ఆయాదిఫలవిచారణ అనావశ్యకము) లేదు.

గృహగర్భప్రమాణము

శ్లో. గృహంచతుర్హస్తమితి ప్రవృద్ధ్యాయావ ద్వాత్రింశద్ధస్తమితి ప్రమాణం తతఃపరంభూపతి మందిరాణాం యావచ్ఛతం చాష్టకరాభియుక్తం.

తా. ఏకశాలాది గృహములకు 4 హస్తములు గర్భమనియు 32 హస్తములవరకు చతుశ్శాలా ప్రమాణ మనియు రాజభవనాదులకు ఆ హస్తములనుండి 100 హస్తములవరకును అనియు శాస్త్రము.

రిక్తస్థాన వర్జ్యములు

శ్లో. దేశగ్రామేగృహే భూమౌమంత్రే మాసేతథదైవతే।
స్వామినో గురుభృత్యాద్యాః క్షేత్రస్థానం విసర్జయేత్.

తా. దేశము, గ్రామము, గృహము, భూమి, మంత్రము, మాసము, దైవము, దేవత ప్రభువు, గురువు, సేవకుడు మొదలగునవి శత్రుత్వముగలవి యైనచో వర్జించవలెను.

రాత్రి వర్జింపదగిన కార్యములు

శ్లో. స్తంభగ్రామనివాసంచ తథారాజ్యాభిషేచనం।
రాత్రికాలే భవేద్హాని పూర్వాహ్ణేశుభదోమతః.

తా. స్తంభప్రతిష్ట (శంకుస్థాపన గృహారంభము) గ్రామప్రవేశము రాజ్యాభిషేకము ఇవి రాత్రియందు చేయుట హానిప్రదము. పగటియొక్క పూర్వాహ్ణకాలమందుచేయుట శుభప్రదము.

శ్లో. కృషింబీజవాపం నరేంద్రాభిషేకం సువిద్యాగృహారంభ
దేవప్రతిష్టా క్రియాస్సప్తచౌలాదికా నామధేయా క్రియాంచ
తుపాయాం నకుర్వంతితజ్ఞాః.

తా. కృష్యారంభ, బీజావాపన, పట్టాభిషేక, విద్యారంభ, గృహారంభ, దేవప్రతిష్ట చౌలాదిసప్తక్రియాదులు (అనగా జాతకర్మ, నామకర్మ, అన్నప్రాశన, అక్షరాభ్యాసచౌల, సీమంతాదులు) రాత్రి కాలమందు చేయరాదు.

గోడ ఎత్తు

శ్లో. గృహస్యయద్విస్తారః స్తైవోచ్ఛ్రాయః నిశ్చయశ్శుభదః
శాలైకేషుగృహేష్వపివిస్తారద్విగుణీతందైర్ఘ్యం.

తా. ఏకశాలాగృహాదులకు గర్భంయొక్క వెడలుపు యెంతో అంతగోడయెత్తు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుకుతక్కువకాని (యెక్కువయెంతేని) పొడవు వుండవలయును.

మయుడు

శ్లో. గేహాదిసూత్రమారభ్య యద్విస్తారేతథోన్నతం
తిన్యగేహాంనృణాంవృద్ధిః మయేనపరిభాషితం.

తా. గృహముయొక్క గర్భవెడలుపు ఎంతో గోడఎత్తు అంత వుండవలయునని మయుడచే చెప్పబడినది.

గణిత నిర్ణయము

శ్లో. ఆయః కల్ప్యహ స్తమానైః కరైశ్చఖ్నేత్రే మాత్రాభిర్మితే
మాతృకాభిః మర్త్యేపర్యం శాసనేమందిరేచ దేవాగారే
మండపేభిత్తిబాహ్యేం.

తా. ఆయుధనాదులు అంగుళాదిమానములచే నిర్మింపబడిన హస్తాదులచే (గజము) గణితము చేయవలయును. పర్యంక ఆసన. గృహాదులకు భిత్తిమధ్యనుంచియు దేవాలయము మండపము వగైరావాటికి భిత్తిబాహ్యప్రదేశమునుంచియు గణితము చేయవలయును.

మరియు

శ్లో. గృహే మృన్మయేమానమ స్తః ప్రధానంతధాచేష్టికా భిత్తి
భాగేతదర్థం తధాచోపలానాం సభిత్త్యాసద్దైవ ప్రకుర్యాద్భం
ఫళ్చాన్యధా వి త్తనాశం.

తా. మంటచేనిర్మింపబడు (గోడలు) గృహమునకు గోడలుగాక ఉల్లోపునుంచియు ఇటికలచేనిర్మింపబడు గృహమునకు గోడమధ్యనుంచియు రాళ్ళచేనిర్మింపబడువాటికి గోడలసహాయున్నా గణితము చేయదగ్గది.

మరియు

శ్లో. భిత్తిమధ్యైకృతంవేశ్యే, భిత్త్యాదా దేవతాస్థవే
భిత్తికన్యస్సదేవానాం త్రివిధం సూత్రలక్షణం.

తా. గృహాదులవిషయమై గోడమధ్యనుంచియు దేవాలయాదులకు గోడసహాయమున్నా, దేవతాలయాదులకు గోడలుగాక యున్నా గణితమె చేయవలయును.

గృహాయామ సంఖ్యాఫలం

శ్లో. గృహాస్యాయామ సంఖ్యాంతుచతుర్హస్త ప్రశస్యతే
తన్న్యూనే శుభదం ప్రోక్తమధికే స్యాద్ధనక్షయం.

తా. గృహము యొక్క (బంగాళా) వెడలుపు నాలుగుహస్తము లుండుట ప్రశస్తము అంతకంటెక్కువయున్నా శుభదము, అంతకు హెచ్చు ధననాశనము.

భిత్తినిర్ణయము

శ్లో. దేవానాం లోష్టకం భిత్తిః ప్రాకారే ఇష్టకం తథా,
నరాణాంచ మృత్తయేన ఇష్టకం విశ్వకర్మణా.

తా. దేవాలయాదులను పాషాణములతోను, ప్రాకారాదులను ఇటుకలతోను మనుష్యులకొరకు ఇటుకలు, మన్నుతోనున్నా గృహములు నిర్మింపవలయును అని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

క్షేత్రీకృతపదఫలం

శ్లో. పదం పూర్ణం ఫలం పూర్ణం భిన్నే ఫలం తథా
విషమేచ ఫలంపూర్ణం సమేనాశం [illegible]ర్మణిః.

తా. క్షేత్రీకృతపదము భిన్నముగాక పూర్ణఫలముల నిచ్చునవియు. భిన్నమయినపదము ఫలములను భిన్నముచేయుననియూ బేసి సంఖ్యగలపదము పూర్ణఫలములనిచ్చునవియు సమసంఖ్యగలపదము ఫలములను నశింపచేయుననియు మయబ్రహ్మయొక్క అభిప్రాయముగానున్నది.

నూతనగృహమునకు నవాత్మసామగ్రి

శ్లో. ఇష్టకాలోష్ట పాషాణమృత్తికాజీర్ణ పాంసుకం
తృణంపర్ణం బుధైఃప్రోక్తం దారుసూత్రం గృహేయవై.

తా. గృహాదులకు ఇటుకలు, రాయి, పాషాణాదులు, మన్ను, ఇనుము, గడ్డి, ఆకులు, మొదలగునవి క్రొత్తవియే వుపయోగించవలయును.

మరియు

శ్లో॥ నూతనేనూతనం కాష్టం జీర్ణేజీర్ణంప శశ్యతే
జీర్ణేచనూతనం ప్రోక్తంనోజీర్ణం నూతనేమను॥.

తా. నూతనముగా నిర్మింపబడువాటికి నూతనకష్టాదులనే (మానులు) ఉపయోగించవలెను జీర్ణగృహాదులకు జీర్ణకాష్ట పనికి ఉపయోగించవచ్చును. జీర్ణగృహాదులకైననూ క్రొత్తమానులు వగైరా వుపయోగించవలెనుగాని నూతనగృహాదులకు జీర్ణములగునవి ఎంతమాత్రమున్నా ఉపయోగించుట శ్రేయస్కరముగాదు ఇట్లని మనబ్రహ్మయొక్క వాక్యము.

మరియు

శ్లో॥ నగృహంకార యేద్ధీమాన్ వురాణై ర్నచ దారుభిః
కుర్యాన్నాప్నోతి మరణం సంపదాం నాశమేవచ.

తా. బుద్ధిమంతులగు శ్రేయోభిలాషులు ప్రాతమానులను యోగించకూడదు. అట్లుచేసినయెడల మరణమును సంపదలయొక్క నాశమును పొందుదురు.

అన్యవేశ్మదారు

శ్లో॥ అన్యవేశ్మ స్థితందారు నైవాన్యస్మిన్ ప్రయోజయేత్ ।
నతత్రవసతేకర్తా వసన్నపినజీవత్.

తా. పరాయియింటినాటయొక్క పాత్రమానులను తమయింటికి ఉపయోగించుకొనకూడదు అట్లుచేసినచో యజమాని అచ్చట నివాసమేచేయడు. అట్లుజరిగిననూ మరణము పొందును.

వీధిశూలాదులు

శ్లో. విష్ణువృష్టం వీధిశూలం శక్తిపార్శ్వంచవర్జయేత్ ।
దృష్టించశైవ మూర్తీనాం శోకరోగభయప్రదం.

తా. విష్ణాలయమునకు వెనుకనున్నా, ఈశ్వరాలయమునకు ఎదుటనున్నా, శక్తిఆలయములకు పార్శ్వములయందును, వీధిశూల (ఎదుట) యందునూ గృహములుకట్టుట విడువవలెను. అట్లుగాక కట్టి రేని శోకములు, రోగములు, భయములు పొందుదురు.

దృష్టివిస్తారప్రకారః

శ్లో. రుద్రాణాంశతదండంచ, విష్ణోర్పృష్టేవింశతి, ।
శక్తీనాం వామపార్శ్వేషు దృష్టివిస్తారమాత్రకం.

తా. ఈశ్వరదృష్టికి నూరుదండములు, విష్ణుపృష్టమునకు 20 దండములును, శక్తివామపార్శ్వము పూర్తిగానున్నా దృష్టిదోషము గాన విడువవలయును.

దండమానము

శ్లో. చతుర్వింశత్యంగుళైస్తు హస్తమానం ప్రచక్షతే ।
చతుర్హస్తోభవేద్దండః క్రోశస్తద్విసహస్రకం.

తా. ఇరువదినాలుగు అంగుళములు ఒకహస్తమనియు నాలుగు హస్తములు ఒకదండ ప్రమాణమనియు రెండువేలదండములు ఒక క్రోశమనియు నెరుంగవలెను.

ద్వారశాల

శ్లో. పరకోణైః పరద్వారైః పరస్తంభైః పరగృహైః ।
కూపవృక్షాది భిశ్ఛైవ వేధకం గేహం భేదకం ॥
కోణాధ్వ భ్రమ కూపకర్దమ తరుధ్వస్త ధ్వాదేవేక్షితం ।
సద్మోచ్ఛ్రద్విగుణాదికాంతరిత వేధేన దోషః ఖలు.

తా. తను సింహద్వారమునకు పరాయియింటియొక్క కోణము ద్వారము, స్తంభము, వృక్షము వగైరాలున్నా నూయి, వృక్షము, బురదగుంట, ధ్వజస్తంభాదియొక్కయు దేవాలయములయొక్కయు వేధనాశనముచేయును. మరియు వీధిశూలను తను ఇంటియొక్క ఉన్నతమునకు రెట్టింపు ఎదుటగా విడవగా దోషములేదని అభిప్రాయము.

పరగృహసమాదిః

శ్లో. స్వగృహేస్థంభ శూలంచ అన్యగేహ సమంతథా ।
అన్యగేహ శిరోశూలా వర్జయేన్మను ర్బ్రవీత్.

తా. స్వకీయగృహముయొక్క స్థంభవిరళము, పరగృహముతో సమమున్నా పరులయింటి వెన్నుపోటున్నా కూడదని మనుబ్రహ్మ వచనము (అనగా నిచ్చట పరగృహముతో సమానపారులు ఉండకూడదనియు జ్ఞాతులయొక్క తారును ఆవశ్యకమనియు అర్థాత్సిద్ధము.)

నిందితావులు

శ్లో॥ ఊషరే గ్రామమధ్యేచ ఛాయేచసురజాస్థవే।
శ్మశానేనిమ్నే అవ రైవీధిశూలాదిగ రసు।
గోగణైశ్చైవ సంయుక్తే కోణదేశేజలాస్థవే।
పశుమళత్రివర్గస్థే నవసేన్మాభ మిచ్ఛతా॥

తా. ఊషరక్షేత్రమందును, గ్రామమధ్యమందును, దేవతా స్థలములు, నీడలువగైరాగలిగిన స్థలమందును, స్మశానమందును, పల్లపు ప్రదేశమందును సుడిగొట్టుట రంధ్రములు పడునట్టియు, వీధిశూల గల్గినట్టియు గ్రామగోగణములు నివసించునట్టియు, ప్రజలచే నిందింపబడునట్టియు, కోణపుదేశమును నీరునిలవగలిగి ఇవకలిగినట్టిచోటున్నూ ప్రవాహము వెళ్ళునట్టి ప్రదేశమందును, వేసికోణములుగల్గినట్టియు, వాస్తుశాస్త్రోక్తశత్రుక్షేత్రము, ఇతరమగునట్టియున్నూ స్థలములయందు ఐశ్వర్యముకోరువాడు నివాసముచేయకూడదు గృహములు కట్టరాదు.

సమసంఖ్య

శ్లో. గృహేదారుశిరోదాను కుడ్య పీటించద్వారజం।
గవాక్షాద్యానిర్వాణి సమసంఖ్యావిధీయతే।
శిరోగృహేచంద్రశాలే ఆయవ్యయధనాదికం।
నావస్యంఫలమాలోక్యం పూర్వేగృహపదేఫలం।
జ్ఞాతవ్యం సర్వతశ్చాపి విశ్వకర్మా బ్రవీదిదం.

తా. గృహమునకు దూలములు, వెన్నుబద్ద, అలమరద్వారాములు, కిటికిటీలు మొదలగునవి సమసంఖ్యగా ఉండవలెను. మరియూ మేడ, డాబావగైరాలకు ద్వారాదులు ప్రత్యేకముగా సమసంఖ్యయూ

మంచిది. అయాన్యాయధనాధిఫలములు వేరేగణితవిచారణ అనావశ్య కము వాటియొక్క గణితము మొదటి క్రింది గృహగణితఫలమునే యెరుంగవలెనని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

వెన్నుపోటు

శ్లో॥ శిరోదారు సచేద్గేహేశూన్యో దోషోభిజాయతే ।
శిరోదారున చేద్గేహేశూన్య దోషోం జాయతే.

తా. గృహమునకు శిరోదారు (వెనుబద్ద) ఉండినవాటికే వెన్ను పోటుయుండును. వెన్నుబద్దలేని గృహమునకు వెన్నుపోటు లేదు.

వెన్నుపోటు లేదు

శ్లో. చతుశ్శాలే రాజగృహే స్వగృహేనాస్తి సూలజం ।
స్వగృహేస్థంభశూలంచ పరగేహసమంతథా ।
జ్ఞాతవ్యం అన్యతశ్చ పిశిరోదార్వాది శూలకం:

తా. చతుశ్శాలివిషయమైన్ని రాజభవనములువిషయమైన్ని తమకు తమఇంటివెన్నుపోటువిషయమైనన్న దోషములేదు. స్వగృహ మందు స్థంభశూల (అనగా) పార్లుతప్పుట, పరగృహముతో సమాన మునున్నా, పరులయింటివెనుపోటున్నా దోషముగా నెరుంగవలెను.

మధువల్మీకాదులు

శ్లో. మధువల్మీకిగృధ్రాణాంహస్తే ద్విత్రిణిసాగర ।
షాణ్మాసాభ్యంతరం గేహెసవిశేచ్ఛేయమిచ్ఛతా ।

గృహామధ్యేకర త్రిణిశాస్త్రసపంకి నమాత్ప తె।
గృహే సంశాయ విశ్వకర్మా బవీన్వచః।
పుణ్యాహవాచనే వాస్తుపూజ శాంతిరన్నదానతః।
గృహాదోషాః వినశ్యంతివాస్తుశాస్త్రే మమోదితం॥

తా. తేనెపట్టు, ఫాట్లలు, గద్దగూళులు, ముండ్లచేయి మొదలగునవి కలిగిన మొదల కనుముగా 2-3-4-6 మాసములు గృహమును వర్జింపవలయును. గృహమధ్యమందును, ఆగ్నేయ, దక్షిణ వాయువ్య, ఉత్తరదిశలయందు దోష పదము. ఇట్టివి కలుగుట గృహమందు జరుగనున్న అరిష్టసూచకములు అని విశ్వకర్మ చెప్పెను. మరియు పుణ్యాహవాచనము, వాస్తుపూజశాంతి, అన్నదానాదులవల్ల తద్దోషనివారణమగును.

త్రినాశనం

శ్లో. త్రిద్వారాశ్చ త్రిఖట్వాశ్చ త్రిదీపం త్రివటు స్తథా।
త్రివైధవ్యం త్రిసన్యాసంతద్గృహం దుఃఖసంభవం॥

తా. గృహమందు మూడుద్వారములు, 3 మంచములు, 3 దీపములు, 3 వటులు, 3 వైధవ్యులు, 3 సన్యాసులు ఇట్లుండుట ఆ గృహము దుఃఖప్రదమగును.

నామనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. దేశగ్రామ గృహద్వార వ్యవహారాదిద్యూతేషు।
దానేమనస్సే నాకాకిణివర్గ సంగరపునర్భూ మేళకేనామభం.

తా. దేశ, గ్రామ, గృహాదులగ్గాణ విషయమందును, వ్యాపార వ్యవహార సంపాదన, వ్యయ, హరణ. సేవ, శాకిణి, వర్గ, భూమేధనాది అర్గళవిషయమందును, నామనక్షత్రము ననుసరించియే ప్రాధాన్యము.

శ్లో. నరాణాం నామబహుత్వానాం ఖ్యాతినామైవశస్యతే,
ఇతిరేషుచసర్వేషు నిష్ఫలః వాస్తుజం ఫలం.

తా వాస్తువిషయమై నామనక్షత్రమును గ్రహించువిషయమై అనేక పేరులగలవానికి ప్రసిద్ధిగా వాడుకలోవున్న నామము ననుసరించే శాస్త్రవిచారణ చేయువలయును.

జన్మనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. వివాహే సర్వమాంగళ్యేయాత్రా యాంగ్రహగోచరే,
జన్మరాశేః ప్రధానత్వం నామతారాం నచింతయేత్॥

తా వివాహాది సర్వమాంగళ్య విషయములయందును. యాత్ర, గ్రహస్థితి గోచారఫలములు వగైరావిషయములయందును నామరాశి నామనక్షత్రముల ననుసరించుటయే ప్రాధాన్యము.

గణితావశ్యకత

శ్లో. ఇష్టకానిర్మితే గేహేమృత్తికా నాంచలోష్టజా,
ఆయసాదారుజా చైవగృహేఽయాదీ విచింతయేత్,
లతాపత్రాదికానాంతు సద్యోఫలదకారిణీం ఆవస్యేచైవక ర్తవై
గృహేఽయాదీన్నచింతయేత్॥

తా. ఇటుకలు, మట్టి, రాళ్లు, గాతిసంబంధము, ఇనుము ప్రాను త్రాను సంబంధముగువాటిచే నిర్మింపబడు గృహములకు ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు తప్పక విచారిణచేయవలయును. తీగెలు, ఆకులు మొదలగు వాటిచే నిర్మింపబడునట్టియు, ప్రస్తుతఫలితము కొరకు నిర్మింపబడు నట్టియు, విధిలేక తప్పనిసరగా నిర్మింపవలసినవాటి విషయమైన ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు విచారణ చేయ నవసరము లేదు.

భిత్తౌద్వార స్థాపనభాగాః

శ్లో. భిత్తింద్వాదశధాకృత్వా అంతరంసప్తమేవచ।
పంచమంబాహ్యాదిగ్భాగం మధ్యేద్వారంవినిక్షిపేత్।

తా. గోడదళసరము 12 భాగములు చేయగా లోపలివైపునకు 7 భాగములున్ను వెలుపలివైపుకు 5 భాగములున్ను కాగా మధ్య యందు ద్వారమును ఉంచవలయును.

కూప భేదములు

శ్లో. ద్వారహీనోభవేత్కూపః ద్వారేణైకేనవాపికా,
నైకద్వారాపుష్కరిణీ దీర్ఘికా, కుల్యావిభూత
తోయాశ్చతటాకాః పరికీర్తితాః॥

తా. ద్వారము లేనిది కూపమనియు, వకద్వారముగల (దిగుడు బావి) వాపి అనియు నాల్గువైపుల (దిగుడుమెట్లు) వగైరాగలది పుష్కరిణియనియు వెడల్పుకన్న పొడవు ఎక్కువగలది, దీర్ఘికాఅనియు ఎప్పుడున్ను నీరుఉండునది కుల్యయనియు నామములు.

గృహపర్యాయ నామములు

శ్లో. విమానం, భవనం, హర్మ్యం, సౌధ, ధామ్ని, నికేతనం ।
ఆలయం, నిలయంచైవశాలార్పదం, వస్తు, వాస్తుకం, క్షేత్ర
మాయతనంచైవ, మందిరం, విష్ణుకంపదం । సదనం,
స్థానమ ఖ్యాంతు, పర్యాయాఖ్యాన పండితైః॥
అమరే॥ గృహం, గేహో, దవసితం, వేశ్మ, సద్మ,
నికేతనం, నిశాంత స్త్యస్త్య సదనం భవనా, గారం, మందిరం ।
గృహాఃపుంసిచ భూమ్నేన్యవస కాయ్యా, నిలయా, లయాః

తా॥ ఇవిఅన్నియు గృహమునకు వాచకనామములు

లగ్నచంద్రుడు

శ్లో. స్తంభప్రతిష్ఠానశ బంధ కాలేలగ్నేచ చంద్రో శుభదోనరాణాం ।
ప్రయాణకాలే ప్రథమ రుకాలే వివాహకాలే యమునాతవవ॥

తా. స్తంభప్రతిష్ఠ, వ్రతబంధము, వీటివివయన్నై లగ్నచంద్రుడు ప్రాశస్త్యము, ప్రయాణము, గజస్వాల, వివాహకాలములందు యమ దూతిగా ఎంచదగినది.

పురుషశంఖు నిర్ణయము

శ్లో. అష్టాశ్రంచతురశ్ర మవ్రణమృజుంచా వ్రశమేవం విధం,
సర్వేషాంచవిశస్థిమూలమనధిః స్వర్ణాదిరత్నాన్వితం,
గంధాద్యైరభిపూజితం శుభదినేశం కుంభ్యానేమ్మంగళై॥

తా. పం(డెండు అంగుళములుపొడువు (అన్నివర్ణములవారికిన్ని సమానము. మరియు బ్రాహ్మణులకు 18 అంగుళముల పొడవున్నూ క్షత్రియులకు 16 అంగుళములున్నూ, వైశ్యులకు 14 అంగుళములున్ను శూద్రులకు 12 అంగుళములు పొడవున్నూ వుండవలయునని శాస్త్రాంతరము) గలిగిన ఆ శంకువును 3 వంతులుగాఉన్న మొదటివంతు 8 పలకలున్నూ, మధ్యవంతు 4 పలకలున్నూ, చివరవంతు పలకలులేక లింగాకారముగానున్నూ ఉండవలయును. అట్టిశంకువును గంధాదులచే పూజింపబడి రత్నాదులచేకూడివుండినకర్తయందు స్థాపనశుభముహూర్తమందు చేయవలయును (ఇది పురుషశంకు)

స్త్రీ శంకులక్షణము

శ్లో. పూర్వభాగం త్రికోణంచచాతుర్భాగంతు మధ్యమం,
అంత్యమష్టమిదం భాగంచతుదన్శ్యాంగుళంస్త్రియః॥

తా. చివరవంతు 3 కోణములున్ను మధ్యభాగము 4 కోణములున్ను, అంత్యభాగము 8 కోణములున్ను గలిగి 14 అంగుళములం పొడవుగలిగి ఈ ప్రకారము స్త్రీశంకుఉండవలయునని శాస్త్రముసిద్ధము.

స్త్రీపురుషశంకుల ఉపయోగము

శ్లో, పుంసాం పురుషశ్శంఖుః స్త్రీణాంస్త్రీశంకు రిష్యతే, ఉభయోః
మిథునం స్థాప్యలం, దక్షిణేస్త్రీ నపుంసకే॥

తా. పురుషులకు పురుషశంకువును, స్త్రీలకు స్త్రీశంకువున్నూ, దంపతులకు 2 శంకువులున్నూ స్థాపించవలయునూ, స్త్రీ నపుంసకులకు దక్షిణమున స్థాపించవలయును..

ఆరంభదిశ

శ్లో. మధ్యమే దేవతాగారే ఈశాన్యం మనుజాలయే,
సాక్షసానాంతు నైఋత్యాం ఆరంభం శస్యతే సదా॥

తా. ఆరంభాదులు దేవతలకు మధ్య ప్రదేశమందును, మనుష్యులకు ఈశాన్యదిశయందును, రాక్షసులకు నైఋతిదిశయందును ఆరంభించుట శ్రేయస్కరము.

శంకుజాతి

శ్లో. దేవాలయే శిలాశంఖుః నృణాందారుమయంతథా,
శంకుస్థాపం శిలాన్యాసం, స్థంభస్యారోపణం తథా,
ఆరంభస్స్వర్ణరత్నాద్యాః, నృణాంసౌఖ్య ఫలప్రదా,
ఇతిప్రోక్తమయబ్రహ్మ దేశకాలాదిచింతయన్॥

తా. దేవాలయాదులకు శిలాశంఖువున్నూ, మనుష్యులకు ప్రానుచే చేయబడినట్టిదియూ నగు శంకువులను ఆరంభకాలమందు స్థాపించవలయును. మరియును శిలాన్యాసము, శంకుస్థాపన, స్థంభప్రతిష్ట స్వర్ణరత్నాదులచే ఆరంభమున్నూ, ఇట్టివిచేయుట మనుష్యులకు సౌఖ్యము వాస్తుశాస్త్రోక్త ఫలప్రదమున్నూ అగు దేశకాలాదిచింతన ఎరింగి మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

వృక్షశాల ఫలము

శ్లో. తరువేధం విజానీయాద్యది ద్వారముఖేస్థితం,
కుమారమరణం ప్రోక్తం నానారోగశ్చజాయతే॥

తా. సింహద్వారమునకు ఎదురుగా వృక్షముండుట తిరువేధ (వృక్షశూల) అని అందురు. అట్లుండుటవల్ల ఫలము, సంతాన నష్టము, వంశనాశనము, నానారోగ బాధలున్నూ గలుగును.

శల్యవిచారణ

శ్లో. జలాంతం ప్రస్తరాంతం వాపురుషాంత మధాపివా,
క్షేత్రం సంశోధ్యచోద్ధృత్యశల్యం సదనమారభేత్॥

తా. శల్యపరీక్ష, జలముపడునంతవరకుగాని, వకరంగుమట్టు (పొర) భేదముచూచునట్లుగాని లేక పురుషప్రమాణమువరకుగాని శల్యశోధనచేసి గృహారంభము చేయవలయును,

పురుష ప్రమాణము

శ్లో. పంచారత్నిర్దశ వితస్తిః వింశతిశతాంగుళిః పురుషః॥

తా. పురుషప్రమాణమునగా 5 మూరలు లేక 10 విత స్తులు (వితస్తిఅనగా 12 అంగుళములు) లేక 120 అంగుళములు.

స్థలంలో నీళ్లుపారుదల

శ్లో. పూర్వప్రవాహోవృద్ధి కరోనరాణాం తథోత్తరేచైవధనం దదాతిః
అర్థక్షయంపశ్చిమతః ప్రవాహః మృత్యుప్రదోదక్షిణతో ప్రవాహః

తా. లోగిలియందలి నీరుపారుదల తూర్పుదిశకువెళ్లుట వృద్ధి ప్రదమును ఉత్తరముగావెళ్లుట ధనప్రదమును, పడమటదిశకు ధనక్షయమున్నూ, దక్షిణదిశకు నీరుపోవుట మృత్యుప్రదమున్నూ నిచ్చును.

లోగిలియొక్క ఎత్తుఫలం

శ్లో. స్యాదుల్నతిః పూర్వ శేషగాణాం సాస్త్రాధనం
దక్షిణభాగతుంగే. తు యోధనానాం వినత్రేప్రతీచ్యాం
ఉచ్చైర్భిర్వినా శోధ్ధ్వవః త్తరేతు॥

తా. లోగిల (వెన్ను) వద్దగా ఎత్తు పడమటుండుట శ్రేయస్కరము. క్రమముగా పడమటనుండి దక్షిణ, తూర్పు, ఉత్తరములు పల్లముగా నుండుట మంచిది.

స్థలోన్నత ఫలం

శ్లో. వాస్తూపయోగభూమిస్తు దక్షిణేపశ్చిమేతథా,
ఉన్నతం సర్వసౌభాగ్యం ఇతరేచమృతిప్రదం॥

తా. గృహభూమి దక్షిణ పశ్చిమముల ఎత్తుగానుండుట సౌభాగ్యప్రదము. అదే ప్రకారము తూర్పుఉత్తరములఉండుట మృతిప్రదము (అనగా తూర్పు ఉత్తరములు పల్లముగా నుండవలయును).

గృహక్షేత్ర భాగము

శ్లో. షడ్భాగంతు గృహక్షేత్రం పైశాచం ప్రథమంత్యజేత్,
ద్వితీయంపృష్టభాగంస్యా త్తృతీయంతు గృహంస్మృతం,
చతుర్థేచప్రపాంకుర్యా త్పంచమ్యాం కూపకల్పనం,
షష్ట్యామారామ వృక్షాణిప్రాంగణం గధ్యతేబుధైః॥

తా. గృహమునకుగల భూమిని ఆరుభాగములగాచేసి అందు వెనుకనుండి ముందుకు, వెనుక 1 వ భాగము పిశాచభూమిగాను

విడువవలయును. 2 వది వెనుక పెరడుగాను, 3 వ భాగమునందు గృహమునున్నూ, 4 వ భాగమందు చలిపందెరయున్నూ, 5 వ భాగమందు నూయి యేర్పాటులున్నూ, 6 వ భాగమందుముందుభాగమున పుష్పవనమున్నూ నిర్మింపవలయునని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వివాహ వేదిక

శ్లో. వృత్తాయతా హస్తచతుష్టయేన హస్తోచ్ఛ్రితం
మందిర వామభాగే, విచిత్రతాం స్థంభచతుష్టయేన
వివాహవేదిం ప్రవదంతితజ్ఞః॥

తా. వృత్తముగాను, పలకలతో కూడినట్టియు, నాలుగు హస్తములుగలిగి వకహస్తము ఎత్తుగలిగి, నాలుగు స్థంభములతో అలంకరింపబడినదిగాను వివాహవేదికగృహమునందు తూర్పు ఉత్తరదిశల నుండుట మంచిదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వెన్నుపోటు

శ్లో. దారుమధ్యేపతిం హన్యాద్దంతే పత్నీసుతం పరం,
శిరోదారువశాచ్ఛ్యాలఫలం జ్ఞేయం బుధోత్తమైః॥

తా. వెన్నుపోటు, వెన్నుబద్దమధ్యను తగిలిన యజమానునకును వెన్నుచివర భార్యకును, వెన్నుమొదట సంతానమునకును నష్టము కలుగునని బుధులైనవారు చెప్పుచున్నారు (వెన్నుపోటు ఏ భాగమందు తగిలననూ దోషమేననిభావము)

గృహే చిత్రలేఖన

శ్లో. వరాహశార్దూల శివాపృదాక వోగృధ్రాభిధోలూక
కపోతవాయసాః॥ సస్యేనగోదాది వకాదిపక్షిణో
విచిత్రితానో కరణేగృహేసదా॥

తా. పంది, పులి, నక్క, సర్పము, గ్రద్ద, గుడ్లగూబ, పావు రము. కాకి, రాబందు, డేగ, బల్లి, తొండ, కొంగ వంటి చిత్రవులను వేయుటగాని, విగ్రహములను ఉంచుటగాని గృహమందు దోషప్రదము.

భవంతి ప్రకారః

శ్లో. మాతృస్థానే చతుర్వాస్తు దక్షిణెపాదహీనకం, పూర్వేసార్థ
త్రిహస్తంచ చోత్తరేపాదయాత్రికం, పూర్వాయతం
శ్రేష్టదంస్యాన్మధ్య మందక్షిణాయతం, ఇతిప్రోక్తమయ
బ్రహ్మచతుశ్శాలే విశేషతః॥

తా. చతుశ్శాలలయందు తూర్పుపడమరలు పొడవుండుట ఉత్తమమనియు, దక్షిణోత్తరములుపొడవు మధ్యమఫలమనియు, అందు పడమటగర్భము నాల్గుహస్తములును, దక్షిణగర్భము పాతికె తక్కువగా నాల్గుహస్తములు, తూర్పుగర్భము సగముతో గూడిన మూడుహస్తములును, ఉత్తరగర్భము పాతికతో గూడిన మూడు హస్తములనూ ఇట్లు క్రమప్రకారమగు తక్కువగర్భము గలిగి వుండుట శ్రేయస్కరమని మండువాఇండ్లవిషయమై మయబ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

పారులు

శ్లో. భిత్తిదోషం పతిం హంతి దారుదోషం స్త్రీయంతథా।
ద్వారదోషం సుతం హన్యార్గవాక్షో దేద్ధనం హరేత్।
స్థంభశూలేసర్వహానిః అసమేస్వగృహేంఫలం.

తా. తన ఇంటివిషయమై సమముగాలేనిగోడ దూలము మొద లగువాని పారులుతప్పిన ఫలం చెప్పుచున్నాడు. ఎట్లనగా ? గోడ పారు

తప్పినచో ప్రతినష్టమున్నూ, దూలములు, గురుజులు, వెన్నుపారులు తప్పినచో స్త్రీ నష్టమున్నూ, ద్వారములపారుతప్పినచో సంతాననష్టమున్నూ, కిటికి, అలమర (బీరువా) లపార్లు తప్పినయెడల ధననష్టమున్నూ స్థంభవిరళమునకు అన్నివిధములనష్టమున్నూ గలుగును గాన (తమ ఇంటిపార్లుతప్పిన దోషము పరాయియింటి నెనుపోటు సమముగా నెరుంగదగినది.)

దూలమునకు అడ్డము వెన్నుకు నిడువునడచుట

శ్లో. దూ॥ త్రయాదిభవనః భయరోగంచజీవనం ।
దూలమధ్యంచగమనం శిరోదాడసమంతథా.

తా. మూడు మొదలగు బేసి దూలములగృహముయొక్క-ఫలము రోగము, భయముగలుగచేయును మరియు గృహమందు దూలమునకు అడ్డుగానడచుటయు, వెన్నునకు సమముగా (నిబ్బరముగా) నడచుటయు పైఫలములనే గలుగచేయును.

ద్వారముపై గురుజువగైరా

శ్లో. గవాక్షద్వార పేటీంచ ద్వారమధ్యేసమంతథా ।
గృహదారు శిరోర్స్థంభం సామరణ్యప్రదం.

తా. కిటికి, అలమారు, గుమ్మము మొదలగువాటిమధ్య (పైన) దూలముగాని వెన్నుబద్దగాని వాటిగురుజుగాని నిర్మింపబడెనేని మరణమునిచ్చును.

గుణాదికం గ్రాహ్యం,

శ్లో. మధ్యగృహేతిష్టతి సూర్యరశ్మిస్తస్మిన్న దద్యాత్ఫలమ్మతదోషః।
శల్యాదిదోషోనగణాది దోషోపోసూలతాశ నస్తూలవించాద శేషం.

తా. ఏగృహాసర్ధమందు సూర్యరశ్మిప్రసరణో ఆగృహమందు శిల్పసంబంధముయినగాని, గణితసంబంధముయినగాని మరియేఇతరసంబంధమైనగాని దోషమును ఇవ్వనేరదు, ఎట్లనగా ? అశేషమహాఘసంఘమునకు అగ్నికణమువలె అన్నిదోషములను సంహరించును!

గుణాధిక గ్రాహ్యం

శ్లో. బహుగుణా లఘుదోషసమన్వితంభవనమేవ గృహాదికమిష్యతే
జలలవేనశిఖీ బహువాడవాన్ నశమమేతిగుణై రధికోయతః,

తా. గృహాదులయందు స్వల్పదోషములుగలిగినట్టియు బహుగుణములు గలిగినట్టియు గృహమును పరిగ్రహించవలెను. (అన్నియూ మంచిఫలములుగలుగుటదుర్లభము) ఎక్కువ అగ్నిహోత్రమందు స్వల్పజలము వినియోగము చేయలేనందున మంచిఫలములు ఎక్కువ గలిగినవాటినే గ్రహించవలయును.

పంచ (విషయములు) పరిస్థితులు

శ్లో. దేశంచ కాలం స్థిత్యాచవయోవర్ణాని పంచచ ।
పరీక్ష్య వాస్తోవక్తవ్యం విశ్వకర్మమతస్తథా.

తా. విశ్వకర్మయొక్క మతమేమనగా? 1 దేశము, 2 కాలము, 3 స్థితి, 4 వయస్సు, 5 వర్ణములనెడి పంచవిషయములను బాగుగా పరిశీలించి శాస్త్రము చెప్పవలయుననుట.

గోడ మొదలగునవి పడినందున ఫలము

శ్లో. భిత్తిగృహవాటుకీల స్థంభద్వారప్రపాతభంగేషు ।
తద్వక్కవాటతోరణ కేతూనాంగృహ పతేర్మరణం.

తా. గోడ, దూలములు, గుమ్మము, స్థంభము, ద్వారము, తలుపు, తోరణము, జండా మొదలగునవి పడిన, విరిగిన, చెడిన పగులుటవంటివి కలిగినచో గృహయజమానునకు మరణప్రదము.

స్మశానమాంస ఫలము

శ్లో. శ్వసృగాలోథవాగృధ్రః కాకోవాయదిమానుషః ।
స్మశానాన్మాంసమానాయపురమధ్యేప్రవేశయేత్ ।
నగరంపట్టణం వాపిగ్రామం వాయదివాగృహం ।
అచిరేణైవకాలేన స్మశానంతద్భవిష్యతి॥

తా. కుక్క, నక్క, గ్రద్ద, కాకి లేక మనిషిగాని శ్మశానమందుండు మాంసమునుతీసుకవచ్చి పట్టణము, గ్రామము లేక గృహమందు విడిచినట్లయితే అచిరకాలములోనే అది రుద్రభూమివలె పరిణమించును

వాయసశాంతిః

శ్లో. అథాసంప్రవక్ష్యామివాయసః ప్రవిశేద్గృహం ।
ప్రవిశేద్ద్వారతోగచ్ఛేన్మాసమేకంవివర్జయేత్ ।
ద్వారాంతరేయదాగచ్ఛేత్ షాణ్మాసంతు వివర్జయేత్ ।
దేవాలయే నృపాణాంతు గ్రామనాశోభవిష్యతి ।
గృహప్రవేశనేకాకో గృహశేష క్షయంకరః ।
శ్వాసమార్గాంతరతో గచ్ఛేద్వాయసః ప్రవిశేద్గృహంగృహ
స్వామరణం వింద్యాత్సర్వనాశో గృహేభవేత్ ఏతేషాందోష ।
జాతానాం శాంతింవక్ష్యే సమాసతశ్శాం ॥క॥ 280

తా. కాకిదోషము చెప్పబడుచున్నది. కాకిగృహమందు ప్రవేశించినచోగాని, సంహద్వారమునుండి వెళ్ళినగాని ఒకమాసము గృహ

మును విడువవలెను. మరియు గృహము అంతటను పెరిగినచో 6 మాసములు విడువవలెను. దేవాలయము, రాజమందిరములయందున్న దోష ప్రదము. ఆ దోషము ఆ అధిపతికి చెందును. కాని గృహము ప్రవేశించుట వల్ల గృహమందు అశేషతాపములు సంభవించును. మరియు కుక్క, పిల్లియు కూడ గృహమందు నష్ట ప్రదములుగాన నవమాసములో తగిన శాంతి చేసుకొనవలయును.

కపోతశాంతి

శ్లో. ఆరోహేత్తు గృహంయస్యకపోతా వాప్రవేశయేత్ .
స్థానహానిర్భవేత్తస్య యస్యాన్వర్థపరః పరా ।
దోషాయునిధనాయైవ దరిద్రాయాశివాయచ ।
తచ్ఛాంతిశ్చ ప్రకర్తవ్యాజప హోమవిధానతః ।
పింగలస్య సర్వేష్వేవం మధువల్మీకయోరపి ।
సంపూర్ణమందిరే హానిఃశూన్య సద్మనిమంగళం ।
ప్రాకారేషు పురద్వారే ప్రాసాదాద్యేషు వీథిషుతత్ఫలం ।
గ్రామనాథస్యసీమ్ని సీమాధిపస్యచ ।
శాంతికమాన్ ఖిలంకార్య పూర్వోక్తైవ విధానతః. శాం॥క॥

తా. పావురము గృహము యెక్కిన గృహమందు నివాసముండినా పావురముయొక్కధ్వని గృహమందు వినుటయు, తేనెపట్టు పుట్టలు, గ్రద్ద ఇటువంటివి గలుగుట, స్థానహాని, చిక్కులు, మరణములు, దరిద్రములు, అమంగళములు మొదలగునవి గలుగును. ప్రాకారము, పురద్వారము, ప్రాసాదము మొదలగువాటియందు గలిగినఫలము వాని అధిపతులు అనుభవించుదురు. గృహమందుగలిగిన గృహనివాసులు అనుభవింతురుగాన శాస్త్రోక్తప్రకారము శాంతిజరిగించుకొనుట శ్రేయస్కరము.

మోండిపేయము

శ్లో. గృహేపశ్చిమ దిగ్భాగే రావణహస్తజాయతే ।
తద్గృహంనాశనం చైవపశ్చాన్మ సదోషవర్జితః.

తా. గృహంబు పడమటిభాగమందు రావణహస్తము మొలచుట దోషప్రదముగాన 6 మాసములు విడువవలయును.

రావణహస్తలక్షణము

శ్లో. పూతిగంధః సితవర్ణః రక్తంచైవయుతోత్తరః ।
రావణేహస్త సాక్షేయాగృహే మృత్యుకరంభవేత్.

తా. దుర్గంధము తెలుపువర్ణము, రక్తములోకూడి హస్తాకృతిగానుండునది రావణహస్తమనబడును. అట్టిదికలుగుట మృత్యుప్రదముగాన గృహమును విడువవలయును.

గృహము కుక్కయొక్కట

శ్లో. శ్వానంచయమ దిగాచేద్గృహం దుఃఖసంభవం ।
కర్ణచ్ఛేదేదోషహారం అన్యస్థానేశుభంభవేత్.

తా. కుక్క ఇంటియొక్క దక్షిణదిశయొక్కవ మొడల ఆ ఇంటియందు దుఃఖము సంభవించునుగాన ఆ కుక్కయొక్క దక్షిణ (కుడి) చెవిని తీసివేయుటవల్ల తద్దోష నివారణమగును.

శుభకర్మానంతరం గృహారంభః

శ్లో. గృహారంభమేవర్షే వర్షేనర్ధాంగమేవవా ।
వాస్తుకర్మనకుర్వీత కుర్యాచ్ఛేద్ధన నాశనం.

తా. గృహమునందు వివాహము ముసంగిరంలో లేక వత్సరభేదముగల 6 మాసములలో నూతనగృహారంభ ప్రవేశమరమ్మతులు వగైరాలుచేయుట దరిద్రప్రదము.

ద్వారాదులు నిలుపుట

శ్లో. దారుశూలే శ్రేణి కోణేగర్భమధ్యే గృహాంతికే ।
ద్వారంగవాక్షపేటించ నన్యసేదగ్భాభిమిచ్ఛతా.

తా. దూలములు, శ్రేణులు, గురుజులు వీటిక్రిందను కోణస్థలమునందును, గృహగర్భమధ్యమందును, గృహచివరి భాగములందును. ద్వారము కిటికి, అలమర మొదలగునవిఉంచుట శ్రేయస్కరముగాదు.

కర్తరిలోచేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. మౌంజీబంధంవివాహంచ ప్రవేశేయజ్ఞకర్మణి ।
భరణీ కృత్తికాచైవనదోషాస్మృం దపాదిషు

తా. ఉపనయనము, వివాహము, నూతనవధూప్రవేశము, యజ్ఞకర్మలు ఇవి సూర్యుడు కృత్తిక, భరణినక్షత్రములయందుండినను (కర్తరి) కర్తరిదోషము లేదు.

కర్తరియందు చేయుదగని కార్యములు

శ్లో. వృక్షచ్ఛేదనవలాలః కృషిత్రృణం బీజాచ భూఘాతనం ।
గ్రామారంభ గృహప్రవేశ వనితాసంభోగ శయ్యాసనం ।
షారారామతటాకకూప శకటస్వారోహ దేవాలయే
నూత్నైవహిన్నభ సంస్థతేషుదివసే కర్మాణితే వర్జయేత్.

శ్లో. యామ్యస్యాగ్రం చోత్తరం కృత్తికాయాం కృత్స్నం ।
బ్రాహ్మీపాద అద్య స్తథైవ సూర్యేతిష్టత్యేషు ।
ధిష్ణ్యేషు నూనం గేహారంభ స్తత్ప్రవేశో వివర్జ్యం.

శంకువు కదలింపబడితే

శ్లో. కృతే భిన్నే చయస్థూణె యద్వాపత్తి సమారుతే ।
తస్మిన్నాశోభ వేత్త్రి ప్రంగాత మన్యచోయథా ।
ఛేదనే ఛేదనం యాంతి ఛేదనే బంధు ఛేదనం ।
వేదనం భయముగ్రంచ చవితే చార్థనాశనం.

తా॥ శాస్త్రోక్తముగా శుభముహూర్తమునందు స్థాపించబడిన శంకు స్తంభ ప్రతిష్టాదులు, పట్ట్యాదులు కూర్చుండినను, కదలింపబడినను, భిన్నమయినను, పైకితీయబడినను చోరాపహృతమయినను గృహపతికి మరణప్రదము. ఛేదింపబడితే ఛేదనఫలమును, ఛేదింపబడితే బంధుఛేదమును వేధింపబడితే భయము ఉపద్రవములున్నూ, చలించబడితే ధననష్టమున్నూ, పైకితీయబడితే కలహప్రదమున్నూ, శంకాదులుచేత దీయబడితే భ్రష్టత్వమున్నూ గృహపతికిగలుగునని ఫలము.

మరియు

శ్లో. వల్మీకోదరతస్కరైచ్ఛ ఖననేరుత్పాటుతే కీలకే ।
తద్గేహంవిలయం ప్రయాతిచపలం తూలం యథా వాయునా ।
తస్మాత్తద్గృహస్తునాథ మచలం యస్త్రాపయత్పూర్వ ।
వత్కృత్వా వాస్తుబలిం యథోక్తవిధినా తూతే స్వఋుక్షేవిధా.

తా. శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట వాటిపైన పుట్టలు లేచినగాని, దొంగలచే త్రవ్వబడిన యెడలగాని, కదలింపబడినగాని, గృహ

పతికి అనేకవిధములగు నష్టములుకలుగును గాన అట్లుజరిగినయెడల తిరిగి మంచిముహూర్తమందు శాస్త్రోక్తప్రకారము స్థాపనచేసి భూత బలి (అన్నదానము) చేయవలయును. మరియు శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట 27 రోజులలోపల ఆ గృహసంబంధమగు ఏ పనులుగాని చేయక ఉపేక్షించుట జరిగినచో తిరిగి ఆ నక్షత్రమునకు చంద్రుడు వచ్చునుగాన దోషముకలుగును.

శంకుస్థాపనకు కాని సమయములు

శ్లో. వృద్ధౌక్షయేవ్యాధి భయెరాజాటంక రజస్వలె ।
చారేక్యారే దుర్నిమిత్తే శ్రాద్ధేమాసాంతికేతథా ।
త్యాజ్యేశంకుంవినిక్షేప్యల భేన్మృత్యుం మనోర్వచః.

తా. తిథి వృద్ధిక్షయాదులయందును, రోగగ్రస్తులైయున్నపుడును, భయవిహ్వలులైనపుడును రాజాటంకముగలిగినపుడును భార్య వెలుపలగానున్నపుడును (గర్భిణిగానున్నపుడును) తనకు గ్రహస్థితి బాగుగాలేనపుడును, దుర్నిమిత్తములగు దుశ్శకునములువచ్చిరాగలిగినపుడును, జాతాశౌచ మృతశౌచములయందును, శ్రాద్ధదినములయందును, ఉపద్రవాదులు (భూకంపాదులు) గలిగిన . అమావాస్య సమీపమందును, వర్జ్యసుడియలయందును శంకుస్థా ాదులుచేసినేని మృత్యువునుపొందుదురని మనువచనము.

పట్టి బంగా శ్లో

శ్లో. ఏకభిత్తిషు సంబద్ధంకా ాయెర్వో గృహద్వయం
యమతుల్యంతదాన ుం గృహేమృత్యుభయం భవేత్.

తా. వక్కగోడమీదగాకట్టిన రెండుగర్భములద్విశాల(డబ్లిబంగళా) యమగేహమనబడును. అందు మృత్యుభయములు కలుగుచుండును.

అతిఫలం

శ్లో. అత్యుచ్ఛ్రయంచో రభయం అతిహ్రస్వంక్షుథాభయం।
విస్తారాత్యంతమరణం సంక్షిప్తేచరుగాద్భయం.

శ్లో. అతిదర్పేహతాలంకా అతిమానేన కౌరవాః।
అతిదానేబలిర్బద్ధః సర్వత్ర అతిగర్హితం.

తా. గృహము అతిఎత్తైనదగుటవల్ల చోరభయమున్ను, అతికురుచ అవుటవల్ల దరిద్రమున్ను, అతివెడలపువల్ల మరణము వ్యయమున్ను, అతిసన్నదగుటవల్ల రోగభయాదులున్నూ గలుగును.

దూలములవేసే క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్దం శము త్తరాగ్రమథాపివా।
దక్షిణే పశ్చిమేమూలం యోజనీయం విదుర్మనుః.

తా. దూలములు మొదలగునవి వేయునపుడు తూర్పు, ఉత్తరములకు చివళ్ళను, దక్షిణ పశ్చిమదిశలయందు మొదళ్ళను ఉండునట్లు వేయవలయునని మనుబ్రహ్మ పలికెను.

శేషాంకేన ఫలంజ్ఞేయం

శ్లో. గుణకాభాజకానాంచ శేషాంకేన వదేఫలం।
శూన్యశేషభాగ సంఖ్యాత్ఫలంజ్ఞేయం సదాబుధైః.

తా. క్షేత్రీకృతపదమందు గుణక, భాగాకారములవల్లనుండి వచ్చిన శేషసంఖ్యవల్లనే ఫలములు తెలియవలయును. సున్నశేషము వచ్చినప్పుడు భాగించే సంఖ్యవల్లనే గలుగుఫలములను ఎరుంగవలెను.

ధనములు పండ్రెండు

శ్లో. పిండాష్ట గుణితశ్చాత సూర్యైశ్చాపి విభాజితం ।
అవశిష్టంభ వేద్ద్రవ్యం తత్తన్నామ్నా బ్రవీమిదం.

శ్లో. వస్త్రాణి శస్త్రాణిచ పుస్తకాని ద్రవ్యాణి ధాన్యాని వసుంధరాశ్చ
కుటుంబవిద్యా పశువాటుకాశ్చ భాండాని భూషాశ్చ
ధనానిద్వాదశ.

తా. గృహపిండమును 8 చే గుణించి 12 చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యలవల్ల క్రిందివిధములగు ధనములు 12 గా నెరుంగవలెను. 1 శేషమువస్త్రములు, 2 ఆయుధములు, 3 పుస్తకములు, 4 ద్రవ్యము 5 ధాన్యము, 6 భూములు, 7 కుటుంబము, 8 విద్యలు, 9 పశుసంపదలు, 10 వాటికలు (గృహాదులు) 11 భాండాదులు, 12 వస్త్రములు, ధనమున్నా ఇట్లు 12 విధములగు ధనములు.

ఋణమును (ఖర్చు)

శ్లో. క్షేత్రఫలంత్రిశఘ్నం అష్టభిస్తుహరేత్క్రమాత్
అవశిష్టంవ్యయంజ్ఞేయం భోగోనామరుణస్తథా.

శ్లో. దాసీ, భోగ, స్నుశో, బంధు, వసు, వ్యాపార, రాజసు
నానామూర్యాద్రవ్యహానిః భోగంచైవయుతో గృహే.

తా. క్షేత్రీకృతఫలమును 3 చే గుణించి 8 చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవల్ల ఫలములు తెలియవలెను. దీనినే ఋణము, వ్యయము భోగము అని పర్యాయపదములు వాడుదురు. ఎట్లనగా ? శేషము దాసదాసేస్యాదులు 2 భోగము, 3 సుతులు, 4 బంధువులు, 5 వస్తువులు, 6 వ్యాపారము, 7 రాజకీయము, 8 అనేకవిధములుగానున్నా వ్యయమగును. అయిననూ భోగములతో కూడివుండును.

గృహమందు భోజనపద్ధతి

శ్లో. ఆయుష్కామః ప్రాఙ్ముఖః కీర్తి కామో దక్షిణాముఖః
తృప్తి శ్రీకామః ప్రత్యఙ్ముఖః, పితృవ్యంవినానో దుఙ్ముఖః
కదాచన జీవన్మాతృకో జీవధన్యతరో నాదక్షిణాభిముఖో
నైవ కదాచన॥

తా. ఆయుష్కాములు తూర్పుముఖముగా భోజనము చేయవలయును కీర్తికాములు దక్షిణముఖముగానున్నా, ఐశ్వర్యకాములు పడమటముఖముగాను భోజనముచేయవలెను. శ్రాద్ధకర్మలందుగాక మరెప్పుడునూ ఉత్తరముఖముగా భోజనముచేయకూడదు. తల్లితండ్రులు జీవించివున్నవారుగాని తల్లిగానితండ్రిగానిజీవించివున్నవారును దక్షిణముఖముగా భోజనము చేయకూడదు.

శయన పద్ధతి

శ్లో. స్వగృహేప్రాఙ్ముఖం శయ్యాచ్ఛ్వా శ్వశురే దక్షిణాశిరః ।
ప్రత్యఙ్ముఖః ప్రవాసేచ నకదాచిదుదక్శిరః ।
తృప్తౌ దేవాలయేచైవ పాషాణేచైవ పల్లవే ।
అంగణే న్యాస దేశేతు మధ్యభూమిగృహస్యచ రిక్తభూమే

స్మశానేచ వృక్షమూలే చతుష్పథే గృహద్వారశిరోద్వార
సమేవోచ్ఛిష్టసన్నిధౌ మాతా వా భగిని వాపితథా వాన్యస్త్రీ
యోపివా.

చందనంచాను లిప్త్వాం గంధ్రృత్వాపుష్పాణి దంపతి
తాంబూలచర్వణం కృత్వా ప్రదీపె మైథునంచ చేత్
దీపేనష్టేతుయత్సంగః సంప్రాప్నోతిసచోయత్రి
యావజ్జన్మ దరిద్రత్వం సంతతే స్నాత్ర సంశయః.

తా. స్వకీయగృహమందు తూర్పుతలగడగాను, అత్తవారింట దక్షిణతలగడగాను, ఇతరచోట్ల పడమటతలగడగానున్నూ పరుండవలయును. ఉత్తరతలగడగా ఎప్పుడునూ పరుండకూడదు. మరియు గడ్డియందను, దేవాలయము, పాషాణము, పల్లప్రదేశము, మార్గము ద్వారము, గృహమధ్యమము, ప్రక్కలేకుండగను, స్మశానము, వృక్షమూలము నాల్గుత్రోవలుకలసినచోటును, దూలమునకు, శవస్నబద్ధకును సమముగాను, ఉచ్ఛిష్టప్రాంతమందును, తల్లి పరుస అక్కచెల్లెలివరుస, కుమార్తెవరుస, పరస్త్రీలయొక్కనున్నూ ప్రక్కను పరుండకూడదు.

దంపతులు చందనసుగంధ ద్రవ్యాదులచే పుష్పములచే అలంకరించుకొని తాంబూలాదులు స్వీకరించి మోహప్రేమ అనురాగవర్తనులై సుహృద్భావముతో దీపముయొక్క కాంతిబాగుగానుండగా మైథునాధిక్రియలు చేసుకొనవలయును. అట్లుగాక అంధకారమందు కలిగిన సంగమసంతానము (సంతతి) యావజ్జన్మమును దరిద్రమును పొందుదురు.

నవగృహదీపము గోప్రవేశము

శ్లో. కృత్వానవగృహం తస్మిన్దీపంధేనుచ వేశనం ।
నకరోచ్చేద్గృహేభూతాః ప్రవిశ్యంత్యచిరేగృహే,

తా॥ గృహనిర్మాణము అయినవెంటనే (పైకప్పువేసిన వెంటనే) దీపమును, గోవును, ప్రవేశము నూకూడా జరిగించవలెను. అట్లుచేయ రేని గృహమందు అచిరకాలములోనే భూతప్రేత పిశాచాదులు ప్రవేశించును.

స్థలభోగదశ

శ్లో॥ గజవరర్ష్ణయ గాశ్చ్య మహీణాద్వేసహితామఘువాది
దిశక్రమాత్ గృహపతేరభిధా పురదిఙ్మతా
నవహృతాభవ నస్యదశాభవేత్.
అవర్గాదిశవర్గాంతం స్వరాఙ్కాః కథితాః క్రమాత్ ।
గజేష్వగ్నయ గాస్సన్తి భూమిమాయమాః బుధైః.

తా॥ అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిదివర్గులకు తూర్పు మొదలగు 8 దిక్కులకున్నూ ధృవాంకములు. 8 అవర్గ తూర్పునకున్నూ. 5 క వర్గ ఆగ్నేయదిశకున్నూ 6 చ వర్గ దక్షిణమునకున్ను, 4 ట వర్గ నైఋతికిన్ని, 7 త వర్గ పశ్చిమదిశకున్ను, 1 ప వర్గ వాయువ్యదిశకున్నూ, 3 య వర్గ ఉత్తరమునకున్నూ, 2 శ వర్గ ఈశాన్యమునకున్నూ. స్వరాంకములు చెప్పబడియున్నవి గృహయజమానివర్గ ధృవసంఖ్యయు గ్రామవర్గ ధృవసంఖ్యయు, నివాసభూమిదిశవర్గ ధృవసంఖ్యయు మూడున్నూ కలిపి 8చే భాగించగా శేషసంఖ్యవల్ల దశలు తెలియవలయును.

శ్లో॥ భాగోవిధుః కుజోరాహుర్జీవ స్సౌర్యర్కిర్బ్హమాంశుజః ।
కేతుఃకవిర్దశాస్సామ్యఖేచ రస్యావశశ్యతే.

శ్లో॥ ఉద్వేగచిత్తః పరిపూర్ణవిత్తో వహ్నిర్భయైర్భూతజ్వరపీడితాఙ్గః
శోభ్యాన్వితో రోగయుతస్సుఖాఢ్యో దుఃఖాన్వితః
సర్వసుఖాన్వితశ్చ॥

శ్లో. కూపాద్గేహాత్త డాగాత్పుదశాలిన్స్యా తథాపురాత్ ।
గేహోచ్ఛశుభదం స్థాసంసర్వ స్థానాచ్ఛు భప్రదమ్.

తా. 1 రవి 2 చంద్ర 3 కుజ 4 రా 5 గు 6 శ 7 బు 8 కే, 9 శుక్ర దశలు. శేషసంఖ్యవల్ల తెలియవలెను. అందు శుభగ్రహముల యొక్కదశల శుభప్రదములు అనగా శేషము 1 రవిదశఫలం స్థిరత్వము లేకుండుట 2 చంద్రదశపరిపూర్ణధనము. 3 కు అగ్నిభయము, 4 రా జ్వరాదిరోదబాధలు, 5 గు సౌఖ్యము భోగము, 6 శ రోగగ్రస్థత, 7బు సుఖము, ధనికత్వమున్ను, 8 కే దుఃఖములు, 9 శు సర్వసుఖములు కలుగును. ఇట్లు దశాపద్ధతి కూప, గృహ, తటాక, పురవిషయములందు భోగదశఉండునది లేనిది తెలియదగును. మరియు గృహవిషయమైన్ని స్థలమునకు భోగముపట్టునది లేనిదివగైరా తెలియనగును.

స్థలార్వణము

శ్లో. యామవిస్తారయోరైక్యం గ్రామాక్షరసమన్వితం ।
చతుర్గుణం నామయుక్తం శివనేత్రేణభాజితం ।
ఏకేనభూమేర్జీవస్యద్వాభ్యాంతు సమతాభవేత్ ।
శూన్యేషుశూన్యమాప్నోతి శిల్పకేరళే.

తా. స్థలము యొక్కపొడవు, వెడలుపులకుకలిపి ఆకారాది గ్రామ ప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్నూకలిపి నాల్గుచే గుణించి మరియూ నామప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్నూకలిపి మూడుచే భాగించగావచ్చిన శేషము 1 జీవఫలము అనగా ఆయు రారోగ్య భోగభాగ్యములనిచ్చును 2 సమానము, 2 శేషము ఫలము లేదు ఇట్లు తెలియవగినది.

మరివకపద్ధతి

శ్లో. గ్రామ స్వరం తత్రదిశా ప్రమాణం నామాక్షరం ।
తత్రగ్రహైస్సమస్వతం శైలైః గణ్యం విభజేద్యుగైశ్చ ।
సౌఖ్యంచసుప్తం చ మృతశూన్యమ్.

తా. గ్రామప్రథమాక్షరసంఖ్య, దిశసంఖ్య, స్థలంయొక్క పొడవు వెడల్పులసంఖ్య యజమానిపేరు ప్రథమాక్షరసంఖ్యయు, కలిపి 9 నీక్కలిపి 7చే గుణించి 4చే భాగించగ వచ్చుశేషము 1 శేషము సౌఖ్యము న్నూ, 2 సుప్తము న్నూ, 3 మృతము న్నూ, 4 శూన్యము న్నూ ఇచ్చును.

గృహమధ్యే వృక్షముకూడదు

శ్లో. యదిస్వర్ణమయం వృక్షం గృహమధ్యే నరోపయేత్ ।
అజిరే తులసీవృక్షం రోపయేద ధనాశనం.

తా. బంగారముతో తులతూగునదైయైననూ గృహమధ్యమందు చెట్లను నాటకూడదు. పాపోపశమనముకొరకు తులసిమాత్రము పెంచవచ్చును.

గృహావశ్యకత

శ్లో. గృహస్థస్య క్రియాస్సర్వేవ సిధ్యంతిగృహంవినా ।
యత స్తస్మాద్గృహారంభ ప్రవేశసమయంబృహే.

తా. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమందున్నవానికి స్వకీయ గృహము లేనిదే శ్రౌతస్మార్తాదిక్రియలఫలము సిద్ధించదు. అందువల్ల గృహారంభ ప్రవేశ అర్చనాదులు గృహస్థుతప్పక చూచుకొనవలయును.

ప ర గే హ ఫ ల ం:

శ్లో. పరగేహే కృతాస్సర్వే శ్రౌత స్మా ర్త క్రియాః ఫలాః ।
నిష్ఫలాః స్యుర్యతస్తాసాం భూమీశాః ఫలమశ్నుతే.

తా. తమకు ఇల్లులేక పరుల ఇంటియందు చేయబడిన శ్రౌత స్మార్తాది క్రియలఫలములు ఆపరగృహాధిపతులకే చెందుచున్నది. తానుచేసిన క్రియాఫలములు వృధాయగుచున్నవి.

పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు

శ్లో. అహస్సార్ధాద్రి నేత్రోనం శిష్టంపాదయుతం హరః ।
వసుఘ్నంత్రి హృతం ఘస్రమానం హారహృతంఘటీ ॥

తా. తాను ప్రొద్దుగట్టెడి రోజునడున్న పంచాంగములోగల దినప్రమాణ ఘడియాదులలో 27_30 తీసివేసి మిగిలినదానిలో తనకు వచ్చిన పాదచ్ఛాయలకు కలపవలయును. ఇది హారమనే పేరుగలది యగును. ఇది ఇట్లుంచి ఆవేళ దిన ప్రమాణఘడియాదులను 8_చే గుణించి 8_చే భాగించగా వచ్చు లబ్ధమును వెనుకటి హారమనేదానిచే భాగించగావచ్చిన ఘటకాదుల సరియగు పాదచ్ఛాయలకు వచ్చు ఘడియాదులు అగును.

పాదచ్ఛాయలు కొలిచే పద్ధతి

శ్లో. పృష్ఠేస్థేర్కే సమభువిస్వచ్ఛాయాగ్రం నిరీక్ష్యచ ।
దక్షిణం పాదముద్ధృత్య వామపాదార్థతః పునః ॥

తా. సూర్యునకు వెనుక తిరిగి సరిగా నిలబడి సమానప్రదేశమందు తన నీడయొక్క కొనకు గుర్తించి కుడిపాదమునెత్తి ఎడమపా

దముయొక్క సగము మొదలుగా అడుగులుపై గుర్తువరకూ లెఖ్ఖించవలెను. అరఅడుగు లేక పాతికఅడుగున్నా కూడా కలిపివిడువక గణించవలెను. ఇదియే పాదచ్ఛాయ లనదగును.

వృత్తక్షేత్రమునకు పదంకట్టేపద్ధతి

శ్లో. వ్యాసేభనందాగ్ని హతేవిభక్తే ఖబాణసూర్యైః ।
పరిధిస్తు సూక్ష్మః ద్వావింశతిఘ్నే విహ్వాతేదశైలైః.

తా. వృత్తక్షేత్రముయొక్క వ్యాసమును (అడ్డకొలత)ను 398చే గుణించి 1250 చే భాగించగా బహుసూక్ష్మమగు (తేడాలేని) చుట్టుకొలతవచ్చును (లేక) వాసమును 22చే గుణించి 7 చే భాగించగా కూడా చుట్టుకొలతవచ్చును.

శ్లో. వృత్తక్షేత్రే పరిధిగుణిత వ్యాసపాదః ఫలం.

తా. పరిధి (అనగా) చుట్టుకొలతను వ్యాసంయొక్క 4 వ భాగంచే గుణించితే వృత్తక్షేత్రముయొక్క పరకముచచ్చును.

సింహద్వార బంధప్రమాణము

శ్లో. ద్వారాయతం ద్విభాగంస్యా ద్విస్తారం చైకభాగకం ।
ద్వారమాన మిదంప్రోక్తం ద్వారబంధ ప్రమాణతః.

తా. సింహద్వారము వెడలుపునకు రెట్టింపుపొడవుపుండుట శాస్త్రసమ్మతము.

2వ పద్ధతి

శ్లో. గర్భపాదంతు వి స్తీర్ణం విస్తారం ద్విగుణంస్మృతం ।
ద్వామానమిదం ప్రోక్తం ముఖద్వారం ప్రశస్యతే.

తా. గృహగర్భముయొక్క 4వ వంతు సింహద్వారముయొక్క వెడలుపు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుపొడవు వుండవలయును.

తలుపు స్వయంగాపడితే ఫలం

శ్లో. స్వయమపిచకపాటోద్ఘాటనం వాపిధానం భయదమధికహీనం
శాఖయోర్వా విచాలె పురుష యువతినాశం స్థంభశాఖా
విహీనం భయదముఖలకాష్టాగ్రంయదాధఃస్థితంస్యాత్.

తా. ద్వారముయొక్కతలుపు దానికదేస్వయంగా తెరవబడితే గాని మూయబడినయెడలగాని భయప్రదము. ద్వారకమ్మి, స్థంభములు వగైరాలు కర్రయొక్కమొదలు పైకినిచివరలు క్రిందకున్నా తలక్రిందుగా అమర్చుట స్త్రీపురుషనాశము భయాదుల నిచ్చును.

గృహమందు సూర్యరస్మిలేకుంటె ఫలం

శ్లో. దేవాలయం వాభవనం మఠశ్చభానోః ।
కరై ర్వాయుభిరేవభిన్నం తన్మూలభూమే పరివర్జనీయం ।
ఛాయాగతా యస్యగృహస్యకూపె.

తా. దేవాలయము, గృగము, మఠము వగైరాలయందు సూర్యరస్మిగాని, గాలిగాని తగలనియెడల శుభప్రదముని వ్వవు. అటువంటివి విడువతగివవేను. ఇంటిచూరులోకూడా కూపముఉండుట శుభప్రదముగాదు.

దొడ్డివైపుకు సింహద్వారము

శ్లో॥ పృష్ఠేక్షణానంతరమేవ బాహ్యేద్గృహ ప్రవేశోపశుభం
కరోసౌ, గృహస్య పృష్ఠే యదిరాజమార్గస్తదాదిభూమేర్న
హిపృష్ఠమిత్యూమ్. వా॥రా॥భ 65 ట.

తా. గృహముఖద్వారము దొడ్డివైపునకుఉండి వీధిలోనికి పృష్ఠముండుట (అనగా ముందుగా పృష్ఠదర్శనము) శుభమునివ్వదు. ఎదుట రాజమార్గముండియూ ముందుగా పృష్ఠదర్శినముకూడదు.

జీర్ణగృహోద్ధరణ

శ్లో. జీర్ణంగేహంభిత్తి భగ్నంవిశీర్ణం దోషైర్యుక్తం
స్వర్ణనాగసద్యంత్రైః యంత్రైరాపీశిల్పి నానిశ్చయేన
పూజాంకృత్వా వాస్తు దోషోనతస్య

తా. గృహము, జీర్ణమయి తెగాని గోడలు దూలములువగైరా కూలుట పడిపోవుటవంటివి. జరిగినవాటివిషయమైన కష్టములు దోషములు గలుగజేయుటగాని ఉండునట్టివాటివిషయమై బంగారు, ఏనుగ దంతము యంత్రాదులువగైరా స్థాపించి వాస్తుశాంతి పూజయూచేసి శిల్పిని సంతోషపరచవలయును. అట్లుచేయుట శుభప్రదమునిచ్చును.

గృహమందు గృహవ్యాధి ప్రవేశఫలం

శ్లో. శ్యేనః కపోతబకపేచక భాసగృధ్ర ఘ్రాల్లః
శృగాలమృగశూకర సింహకేశః
ఇత్యాదయోధనహారా భవనేప్రతిపాః
గేహం యదాకరకరాయది కంపతేవా.

తా. గృహమందు గుడ్లగూబ, పావురము, కొంగ, కాకి, గద్ద, నక్క, మృగములు, పంది, సింహము. కోతి, ఇటువంటివి ప్రవేశించుట దరిద్రపదము. మరియు గృహము కరకరయను శబ్దమువంటిది పలుకుటయు. కంపము (ఊగుట) న్ను ఆపదలిచ్చును.

దోష భాజులు

శ్లో. ప్రాకారదేవభఇనే నృపమందిరేచ చైత్యేధ్వజాదిషు
యథాద్భుతమేవదృష్ట ఇత్యాదికంను దృఢమేవ
పతత్యకస్మాతద్భాపతేర్భయకరం గృహిణాం గృహోత్తం.

తా. ప్రాకారము, దేవభవనము, రాజమందిరములు, ధర్మ చావుళ్లు, ధ్వజస్థంభములు, జండాలు ఇటువంటివాటికి ఉపద్రవములు కలిగినచోగాని, అద్భుతమగు విషయములు జరిగినగాని, మంచిధృఢముగానుండియు అకస్మాత్తుపడుట, పిడుగువంటివి పడుటవంటివి జరిగినచో వాటివాటికర్త (యజమాను) లకువచ్చు అరిష్టసూచకములుగా ఏరుంగవలయును. గృహములవిషయమై అట్లుజరిగినచో గృహమందున్నవారు యాజమానులకువచ్చే అరిష్టసూచకములుగా తెలియవలెను.

సర్పం గుడ్లగూబ నివాసఫలం

శ్లో. ద్వారేగృహస్యాపి విశేద్భుజంగ స్తదా
వినాశంకురుతే గృహిణ్యాః తథైవదుర్గా
ప్రకరోతిసీదం రటత్యులూకోపి వినాశహేతుః.

తా. గృహద్వారముగుండా సర్పము ప్రవేశించినగాని గృహమందు సర్పము నివాసమున్నగాని భార్యామరణము సంభవించును.

అద్వేవకారము పక్షులుగాని, కాకిగాని గూడుపెట్టిననూ గుడ్లగూబ అర్చుటయు భార్యామరణము, స్త్రీజననష్టము సంభవించును.

గృహముపైని నూనె రక్తవంటి వర్షఫలం

శ్లో. రోగాయతైలఘృత భక్తవసాదిధారా
దుఃఖంభవేద్గృహపతేర్యః రక్తధారా
వాద్యిత్రదీతనినదో భవనేష్వకస్మాత్
సంజాయతే యదితదాకథ యత్యసౌఖ్యం.

తా. గృహముపైన నూనె, నేయి, మాంస, రక్తవంటివర్షము కురియుట ధారగలుగుట సంభవించెనేని దుఃఖములు సంప్రాప్తించును మరియు గృహమందు అకస్మాత్తుగా ధ్వనులు, గానము, మ్రోతలు ప్రతిశబ్దమువంటివి కలిగినచో అసౌఖ్యము ఆపదలువచ్చును.

ఉపద్రవములు గలిగినచో చేయుదగినది

శ్లో. గృహేద్భుతం యదీతదాభవనం విహాయ
కుర్యాద్భవించ విధివద్ధవనం సురార్చాం
తద్వాస్తుశాంతి యతిదుర్బల దుఃఖితేభ్యో
దానందదాచ్ఛనివ సేద్భవనంసుఖార్థీ.

తా. ఉపద్రవములు సంభవించినగృహమును వెంటనే విడిచిపెట్టి వాస్తుశాంతియు హోమము, దేవతార్చన, బలిమొదలగు తత్తద్వ్యక్త ప్రకాశముచేసి శిల్పులను సంతోషపరచి బీదలకు, దుఃఖితులకు, యతులకు దానధర్మాదులుచేసి గృహమును ప్రవేశించి తిరిగి సుఖములను పొందుదురు.

గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రము

శ్లో. స్వర్ణేన రజతేనాపి పంచాంగుల ప్రమాణికం
యంత్ర పత్రవిరచ్యాథ సప్తకోణలిఖేత్పురం
వాదిక్షాంతాది బీజాని లిఖేత్కోణేషు తత్క్రమాత్
మధ్యేతుమత్స్య గాయత్రీంచలిఖేత్తతః
వర్గాణిచాష్టకోణేషు అధివాసత్రయంతతః
అష్టోత్తర సహస్రంచగాయత్రీ జపమాచరన్
శుభలగ్నేచసంస్థాప్యం సర్వదోషహరంగృహే
ఇతిప్రోక్త మయబ్రహ్మ వాస్తుశాస్త్ర విశారదః

తా. వాస్తుశాస్త్ర విశారదుడైన మయబ్రహ్మ గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రమును ఈ క్రిందివిధముగా జెప్పెను. వెండిచే గాని, బంగారుతో గాని చేయబడిగాని ఐదుఅంగుళములు చవుకముగలిగి 5 వంతులు గలిగి రేకుపైన వట్రువాకారముగీచి ఆ మధ్య 7 కోణములుగల యంత్రముగీచి ఆ కోణములందు "వ" మొదలు "క్ష" వరకుగల బీజాక్షరములనువ్రాసి ఆ మధ్య మత్స్యాకారమునులిఖించి పైన చుట్టూగల అష్టదిశలను అధిక చటాదివర్గులనువ్రాసి అధివాసత్రయములుచేసి, గాయత్రిని 1008 సార్లు జపమాచరించి ఈ పవిత్రయంత్రమును గృహమందు శుభముహూర్తమున స్థాపించుట సర్వదోషములనుహరించి గృహవాసులకు ఆయురారోగ్యభోగభాగ్యములునిచ్చునని మయవాస్తునందు చెప్పియున్నాడు.

గృహారంభ ప్రవేశాదులందు పూజాధానము

శ్లో. పూజ్యాసా కులదేవతాగణపతిః క్షేత్రాధినాథా స్తతః
వాస్తుర్దిక్పతయః ప్రవేశసమయె ప్రారంభణోదీషుతా
ఆచార్యద్విజశిల్పినశ్చ విధివత్సంతోషయేచ్ఛిల్పినం
వస్త్రాలంకరణై ర్గృహంప్రవిశతాః సౌఖ్యాభ వేత్సర్వదా.

తా, గృహారంభ ప్రవేశాదులయందు కులదేవతలను, గణపతిని క్షేత్రపాలక అధిదేవతాదులను వాస్తుపురుషుని, దిక్పతులను పూజించవలయును. మరియు గురువులను, బ్రాహ్మణులను, శిల్పులను గౌరవించి సిల్పిని విధివిధానముగా వస్త్రాలంకార బహూకరములవగైరాలచే సంతోషపరచి సమర్పించి నమస్కరించి ఆశీర్వాదము పొందవలెను. అట్లుచేసేనేని గృహయజమాని గృహవాసులు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములు వగైరాలు ఎల్లకాలము పొందుదురు.

అన్యజాతిశిల్పి ఫలం

శ్లో. అన్యజాత్యాన కర్తవ్యం కర్త భర్తకులక్షయం
ఆచార్యో విశ్వకర్తస్తు ఆదిబ్రహ్మ కులోద్భవః.

తా. విశ్వకర్మ ఆదియగు బ్రహ్మవంశజుడు పూజనీయుడును వాస్తుకర్మలకు ఆచార్యుడునూగాన యితరజాతివానిచేత వాస్తు శిల్ప సంబంధములగు కర్మలు చేయించరాదు. అట్లుచేయుటచే గృహకర్త ధర్మకార్యాదులు చేయించినకర్త నశించుటయుగాక వీరి వంశమున్నూ నశించు. వంశక్షయమగును.

గుణాధికతర లగ్నం

శ్లో. గుణాధికతరేలగ్నే దోషాల్పత్వతరేయది,
గృహాణాం స్థాపనం తత్రతక ర్తురిష్టార్థ సిద్ధిదం॥

తా. ఎక్కువ మంచిగుణములు గలిగినట్టియు, తక్కువ దోషములు మాత్రము గలిగినట్టు లగ్నమందు గృహస్థాపన, శంకు స్థాపనాదులు చేసిరేని యజమానుకు ఇష్టార్థసిద్ధియు సుఖమున్నూ గలుగును.

ప్రతిష్ఠాదోష ఫలం

శ్లో. హస్త్వర్థహీనాశిర్త్వారం, మంత్రహీనాతుఋత్విజం,
శ్రియం లక్షణహీనాతు నప్రతిష్ఠానేరాోశివుః॥

తా. ద్రవ్యహీనమగు ప్రతిష్ఠకర్తనష్టమున్నూ, మన్త్రహీన మగుదో ఋత్విజనష్టమున్నూ, లక్షణహీనమగుచో అయిశ్వర్యము నున్నూ నష్టమగును. గాన ప్రతిష్ఠకన్న వేరే శత్రుత్వము లేదు. దేవాలయాది ప్రతిష్ఠాదులు శిల్పశాస్త్రోక్త ప్రకారముగా బహు జాగరూకతతో శాస్త్రోక్త విధివిధానముగా జరుగవలయును.

ప్రతిష్ఠా సమయఫలం

శ్లో. పూర్వాహ్నేచోత్తమంప్రోక్తం మధ్యాహ్నేమధ్యమంబుధైః,
సాయాహ్నేనమయాప్రోక్తాస్వగృహేచాశుభేవిధౌ,
కదాచిన్నిశ్యపిప్రోక్తా ప్రతిష్ఠాచకృతేయుగే, కలాయుగే
తిదోసాయ ప్రతిష్ఠా నిశిమానవైః॥

తా. శంకుస్థాపన మొదలగు ప్రతిష్ఠలు, పగటియొక్క పూర్వాహ్ణమందు శుభప్రదము, మధ్యాహ్నమందు అశుభము, సాయంకాలమునందున్నూ కూడదని మయబ్రహ్మచెప్పెను. స్వకీయ గృహమందు అశుభాదులు కలిగినపుడును, తమకు తారాచంద్ర బలాదులు కుదరని ఎటువంటి శుభమూర్తమందైననూ చేయగూడదనియును మయబ్రహ్మచే చెప్పఁబడినది, రాత్రికాలమందు ఎప్పుడున్నూ చేయకూడదు, కృతయుగమందు రాత్రియందు చేయవచ్చునని అచ్చటచ్చట అప్పటికాలమందు ఉండెడిది. ఈ కలియుగమునందు రాత్రియందు శంకుస్థాపనాదులు చేయుట మిక్కిలి దోషప్రదములు.

శుక్లకృష్ణ పక్షశుద్ధిః

శ్లో. వళిశుపక్షశ్చంభ దస్సమస్తః, స్వదైవతత్రాద్యాది సంవిహాయ
అన్త్యత్రిభాగం పరిహృత్యకృష్ణ పక్షౌపిశస్తః ఖలపక్షయోస్తు॥

తా. శుక్లపక్షమందు మొదటిపాడ్యమి మాత్రము విడిచి తతిమ్మ పక్షమంతయు ప్రతిష్టాదులకు శుభప్రదము, మరియు, కృష్ణ పక్షమందు అంత్యపంచకము (బ ౧౦ మి మొ॥ ల ౩౦ అమావాస్య పర్యంతము) గాక. అనగా బ ౧౦ మి వరకున్నూ ప్రతిష్టాదులకు శుభ ప్రదము నిచ్చునని బృహద్వాస్తుమాల॥

భిన్న గణితము

శ్లో. కరమానాదధి కంచెత్తదాంగుళాని ప్రదాయహిత్వాచ
క్షేత్రఫలంగణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

వ్యా. యత్రహస్తాది గణనయాక్షేత్రఫలే క్రియమాణె
ఆయువ్యయ అంశకాది షుశుద్ధిర్నోపలభ్యతే తత్రాప్యం
గులాదికం నిక్షిప్యసంశోధ్యవా క్షేత్రఫలంసాధ్యం॥
తథాచభీమపరాక్రమః, కరమానాదిష్టగుణంనో
చెత్తదాంగులాని ప్రదాయహిత్వావా క్షేత్రఫలం
గణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

తా. హస్త (గజము) మానము వర్గై రాచే గుణించబడిన క్షేత్రఫలమునందు ఆయువ్యయ ధన, అంశమొదలైన ఫలములు మంచివి రాకుండెనేని క్షేత్రీకృతపదమునందు అంగూళాదులు కలిపిగాని తీసివేసిగాని (భిన్నపదము) చేసి మంచిఫలములు వచ్చుకొరకు గణితమును సాధించవలయును.

పొడవులోమాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని మరివక మతము

శ్లో. అభీష్టాంశాది సిద్ధ్యర్థం తీ పైర్ఘ్యేంగుళాదికం॥
నవిస్తారే కదాచిస్యాద్విశ్వకర్మా ప్రవీదిదం॥

తా. ఆయవ్యయధనాదులు మంచివివచ్చుకొరకు గృహపొడవు నందు మాత్రమే అంగుళాదులకలిపి గణితము చేయవలయునుగాని వెడలుపు 4 హస్తములలో అంగుళాదుల చేర్చుట తీయుట కూడదని విశ్వకర్మమతము (ఇది ఏకశాలా విషయము)

శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయువలయును

శ్లో. సంప్రార్ధ్య స్థాపయేద్గేహే శంకుంవైభిత్తి మధ్యమె,
యద్దిఙ్ముఖోవాస్తు దేవస్తస్యాయే నాచాలక్రియం॥

తా. గృహముయొక్క గోడమధ్యయందు వాస్తుపురుషుని ధ్యానించి కదలని విధమున స్థాపించవలెను. అనగా తిరిగి కదపుట వంటిది దోషప్రదము, మరియు ఆ స్థాపనము వాస్తుపురుషుని దృష్టి యున్న ఎదుటగోడయందుగల నాభిభాగమందు అనగా (సింహద్వారము ఉంచుగోడయని అర్ధము)

ధ్వజ స్థంభము

శ్లో. స్థంభంస్యాత్షోడశం భాగం త్రిభాగం ఘాతసంసిధితం।
భాగార్థం మేఖలం కుర్యాదిత్యేతి స్థంభ లక్షణం॥

తా. ధ్వజస్తంభమును 16 వంతులుగాచేసి అందు మొదట మూడువంతు ఘాతము (పూడ్చునట్టివి) చివర 1½ భాగమున్ను రమే ఖలమున్నూ ఇట్లు ఉండులాగున ఉండవలయునని శాస్త్రము.

గృహ దరిద్రయోగము

శ్లో. పరాజితాశ్చ ఖేటాశ్చ శతృక్షేత్రాశ్చనీచగాః,
యఃకర్యాద్గృహ ప్రారంభంలక్ష్మీ తస్యవినస్యతి॥

తా. పరాజితులగు గృహములు, శతృక్షేత్రగతులగు గ్రహములు, నీచనుపొందిన గ్రహములు వీర్ల యొక్క బలముల నాధారము గైకొని గృహారంభము ఎవరుచేయుదురో వారిగృహము దరిద్రము ననుభవించును.

8 స॥ రములలో నష్టయోగము

శ్లో. పాపమధ్యగతేలగ్నేనచ సౌమ్యాయుతేక్షితే,
అష్టమస్థేర్కపుత్రేచ అష్టవర్షాణి హన్యతే॥

తా. గృహారంభలగ్నము పాపగ్రహమధ్యను పొందినట్టిదై యున్నను, శుభగ్రహములు దృష్టిలేకకూడుట లేనిలగ్నమందును, శివస్థానమందు శనివున్నలగ్నమందును ఆరంభించిన గృహము 8 సం॥ రములలో నష్టమునుపొందును.

5 సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. చరఋక్షేషు పాపేషువర్ణపోనబల స్తథా, పంచవర్ష
మితేనాశనః, శంకుస్థాపనయోగతః॥

తా. చరరాసులయందును, పాపగ్రహరాసులు. పాపగ్రహాము లున్న రాసులందును, వర్ణాధిపతి బలహీనమయిన ముహూర్తమందును ఆరంభించినగృహాము 5 సం॥రములలో నాశనముపొందును.

వక సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. ద్యూనాంబరేయద్యైకోపిపరాం తిష్ఠేగ్రహోగృహం,
అబ్దాంతః పరహ స్తంస్యాత్కుర్యాచ్ఛే ద్వర్ణ పోబలః॥

తా. 4, 7 స్థానములందును లగ్నమందునుగాని శతృక్షేత్ర శతృనవాంశస్థుడను గ్రహామున్ననూగాని వర్ణాధిపతిగాని దుర్బలుడై యుండగా గృహారంభముచేసిన గృహాము 1 సం॥రంలో పరహస్త యాతముగాని నష్టములు గలుగుటగాని సంభవించును.

గృహం పరాధీనమయ్యే యోగము

శ్లో. ఏకశ్చేత్పర భాగగోదశయగోజాయాస్థితో వాగ్రహః,
తద్గేహం పరహ స్తయాతమ ధవాతత్సద్మ వేశాలయాత్॥

తా. గృహప్రవేశలగ్నమునకు వకగృహాము శతృవు అంశను పొంది 7-10 స్థానములయందుండెనేని ఆ గృహాము పరాధీనమగును.

అచిరకాలములోనే నష్టయోగము

శ్లో. దశాపతౌబలైహీనేనే వర్ణనాథేతిథైవచ,
పీడితతునే గతేసూర్యే శీఘ్రంతన్యవినశ్యతి॥

శ్లో. లగ్నేగేశశినిక్షీణె మృత్యుస్థానేచభూసుతే,
ప్రారంభః క్రియతేయస్య శీఘ్రంతద్ధివినస్యతి॥

తా. దశాపతి వర్ణాధిపతి బలహీనులుగానున్నను, సూర్యుడు పీడితత్కగతుడగుచుండగాను, లేక లగ్నమందు క్షీణచంద్రుండుండ గాను, 8 వ స్థానమందు అంగారకుండుండగాను, ప్రారంభించిన గృహము అచిరకాలములోనే అంతు నష్టములు సంభవించును.

ఏ గ్రహము బలహీనుడగుటవల్ల ఏ విధముగా నష్టము సంభవించును?

శ్లో. రవౌగృహస్థాగృహిణీ శంశాంకో, ధనంసితే దేవగురౌచ
సౌఖ్యం వినాశమాయాంతి బలేనిహీనే నీచస్థితే చాస్తముపా
గతేవా॥ భౌమేనభ్రాతృవర్గాశ్చ, శనినాదాసరోగజం॥

తా. సూర్యుడు బలహీనుడగుచుండగా కట్టినగృహము, గృహ యజమానియు, చంద్రుడు బలహీనుడగుచో భార్య (లేక స్త్రీజన) నష్టమున్నూ, శుక్రుడు బలహీనుడగుచో ధనము, భోగమువగైరా లున్నూ, గురుడు బలహీనుడగుచో సుఖము, సంతానమువగైరా నష్టము సంభవించును. అంగారకునివల్ల సోదరులు, జ్ఞాతివర్గము, భూమియు, శనివల్ల దాసదాసీజనము, రోగములు ఇట్లూహించదగ్గది.

మ రి యు

శ్లో. పాపః పాపయుతేక్షితోష్టమగతో పాపాలయస్థోథవా।
వర్గాశ్చేచ్ఛుభవీక్షితోష్టగుణతో హన్యాద్గృహస్వామినం।
క్షీణేందుశ్చషడష్టరిఃఫగృహగశ్చేత్సన్నివేశాలయా
ద్ధన్యాత్కర్తృకళత్రమాసునివిశేల్లగ్నేవిశుద్ధేష్టమే.

తా. పరానొక పాపగ్రహము వేరొకపాపగ్రహముచే చూడ బడుచూనైననూ, పాపగ్రహముతో గూడియైననూ పాపగ్రహరాశిని

పొందియుండియైననూ ప్రవేశలగ్నమునకు 8వ స్థానమందుండెనేని పక సం॥రంలో ఆ గృహపతి మరణముపొందును. పాపగ్రహము శుభ గ్రహముచే చూడబడుచూ 8ట నుండెనేని 8 సం॥రములలో మరణము పొందును. క్షీణచంద్రుడు ప్రవేశలగ్నమునకు 6-8-12 స్థానములందున్న శీఘ్రకాలములో భార్యామరణముపొందును. కావున 8వ స్థానమందు ఏగ్రహమున్ననూ దోషమే.

గృహరాజయోగము

శ్లో॥ లగ్నే కర్కటకే చాపి గురుదినే తథేందౌ సంస్థితే ।
నిర్మాణే భవనే జాతో పురుషో రాజా భవేన్నరః ।
లగ్నే చాపగృహే ఝషే గురుదినే మార్గ్య సంస్థితదా ।
నిర్మాణే భవనే జాతపురుషో భూపోధ తత్సమః.

తా॥ గురువారము గురుచంద్రుల లగ్నమానందుండుటయు కర్కాటకలగ్నమగుటయు ఇట్టియోగముతో కూడిన లగ్నమునందు గృహారంభముచేసి నిర్మింపబడిన గృహమందున్నవారు రాజయోగముననుభవింతురు. ఆ గృహమందు పుట్టినవాడు సదా రాజగును మరియు ధనుర్లగ్నమందుగాని మీనలగ్నమందుగాని గురువారముతోకూడి గురుశుక్రలకూడినలగ్నమందు గృహారంభముచేసినగృహము గొప్ప గౌరవయోగమును భూస్వామిత్వమునున్నూ పొందును. అట్టిగృహమందుపుట్టినవాడున్నూ రాజుగాని, అధికారిగాని, భూస్వామిగౌరవనీయుడున్నూ కూడనగును.

గృహమునకు ఆయుర్దాయ యోగములు

శ్లో॥ ఆయుష్యం శతవర్ష మిజ్యసహితే తద్వచ్చ శుక్రాన్వితే ।
తస్యార్థంబుధసంయుతే సుబలిభిస్సామ్యస్త్రిభిస్సంయుతే ।

లగ్నే నిర్మితసద్మనస్తు బహవస్సంవత్సరాస్స్యుశ్శుభే ।
స్తద్గేహే వసతో నరస్య బహవో భోగాభవేయుస్సదా.

తా. గురు శుక్రులలో నెవరైనగాని లగ్నమందుండగా ఆరంభించినగృహము నూరుసం॥రములుండును. బుధుడు లగ్నమందుండగా గట్టినగృహము 80 సంవత్సరములుండును. స్థానాదిబలవంతులగు ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండగాగట్టినగృహము అనేక సంవత్సరములు శుభశోభనములతో వర్ధిల్లుచుండును. ఆ గృహమందున్న మనుష్యులకున్నూ అనేక ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములు కలుగును.

గృహము 100-200 సం॥లు ఉండేయోగము

శ్లో. జీవాగ్న్యవిచ్చుశశనైశ్చరేషు లగ్నారిజామిత్ర సుఖత్రికేషు।
స్థితిశ్శశాంకస్య కృతాంసితార్కరేజ్యేను త్యంగసు తేశతేద్యే.

తా. గురుడు లగ్నమందును రవి ఆరింటను బుధుడు ఏడింటను, శుక్రుడు నాల్గింటను, శని మూడింటను, గురుడు ఐదింటను, అంగారకుడు ఆరింటను, రవి మూడింటను, వృద్ధిచంద్రుడు లగ్నమందునుండగా నిర్మించినగృహము 200 సం॥ లుండును.

మరియు

శ్లో. లగ్నాంబరాయేషు భృగుజ్ఞభానుభిః కేంద్రేగురౌవర్షశతాయు రాలయమ్ బంధౌగురౌవ్యోమ్ని శశీకుజార్కజౌలాభే తదా శీతి సమాయురాలయః.

తా. లగ్న, చతుర్థ, లాభ, పంచములందు శుక్ర, బుధ, రవి, గురులుండగా నిర్మించినగృహము 100 సం॥రములుండును. 4ట గురుడు

10ట చంద్రుడు, 11ట కుజశనులున్నూ ఉండగా నిర్మించినగృహము 80 సం॥రములుండును

గృహలక్ష్మీ యోగము

శ్లో. స్వోచ్చేశుక్రేలగ్నగే వాగురావేశ్మగతేథవా ।
శనౌస్వోచ్చేలాభగేవా లక్ష్మ్యాయుక్తంచిరంగృహం.

తా. తన ఉచ్చరాశిం పొందినశుక్రుడు లగ్నమందును అట్లేవున్న గురుడున్నూ గానిఉండి శనికి ఉచ్చరాశియగుచు లాభమందుండుటయు ఇట్టియోగముతోనున్న లగ్నమందు నిర్మించినగృహము లక్ష్మితో చిరకాలము ఉండును.

ఇట్టియోగములు మరికొన్ని.

శ్లో॥ గురుర్లగ్నే రవిష్షష్ఠేద్యూనే సౌమ్యేసుఖసితే ।
తృతీయస్థేర్కపుత్రేచ తద్గృహంశతమాయుషం

శ్లో. భృగుర్లగ్నేంబరేసౌమ్యే లాభస్థానేభాస్కరే ।
గురుః కేంద్రగతేయత్ర శతవర్షాణితిష్ఠతి.

శ్లో. హిబుకేజ్యేంబరే చంద్రే లాభేచకుజభాస్కరే ।
ఆరంభఃక్రియతే యస్యద్వ్యశీతాబ్దా వధిస్థితిః.

గృహారంభ వర్జ్యకాలము

శ్లో, చౌలోపనయనేచైవ వివాహోద్వాపనాదికం ।
వేదారంభం గృహారంభం మహారుద్రంతథైవచ ।

దేవతానాం ప్రతిష్ఠాచగోదానం స్నాతకంచయత్ ।
వ్రతప్రారంభణంచైవ సహావధ్వాప్రవేశనం ।
వాస్తుకర్మ మహాయజ్ఞ ముపాకరణమేవచ ।
బాలే వాయదివృద్ధేవా శుక్రేవా స్తంగతే గురౌ ।
మలమాసేపిచైతాని వర్జయేద్దేవదర్శనం,

తా. గృహారంభము గురుడుగాని, శుక్రుడుగాని మూఢమందున్నపుడు, బాల్యమందున్నపుడు, వార్ధక్యమందున్నపుడునూకూడా చేయకూడదు. అట్టికాలమందు ఇంకనూ చేయకూడనివి. చౌల, ఉపనయన, వివాహ, ఉద్యాపన వేదారంభ, మహోదధ, దేవతాప్రతిష్ఠ, గోదాన, స్నాతక, వ్రతారంభ, నవవధూప్రవేశ, యజ్ఞయాగాదికము ఉపాకర్మ మొదలగునవిన్ని వాస్తుకర్మలన్నియునూ చేయకూడదు.

గురుశుక్రుల మూఢ, బాల్య వార్ధక్యము లనగా

శ్లో॥ పురఃపశ్చాద్భృగోర్బాల్యం త్రిదశాహంతువార్ధకం ।
పక్షంపంచదినం తేద్వేగురోః పక్షముదాహృతే.

తా. గురు శుక్రులమూఢమనగా అస్తంగతము లేక సూర్యునితో సమాగమము దానినే మూఢమందురు. అట్లుమూఢమునుపొందిన శుక్రుడు తిరిగ తూర్పుదిక్కున ఉదయించినతరువాత మూడుదినములపర్యంతము బాల్యము. అట్టిశుక్రుడే పడమటదిశను ఉదయించేనేని పదిదినములపర్యంతమున్నూ బాల్యము. ఆ మూఢమునుపొందే శుక్రుడు తూర్పుదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 15 దినములు వార్ధక్యము. పడమటదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 5 దినముల వార్ధక్యము. ఈ అస్తమయము ఉదయములయొక్కదిశలు పంచాంగమునందు తెలియగలవు. మరియు గురుడు ఉదయానంతరం 15 దినముల

పర్యంతం బాల్యమున్నూ, అస్తమయాత్పూర్వం 15 దినములు వార్ధక్యమున్నూ పొందును.

అస్తబాల్యవార్ధక్యములందు గృహారంభముచేయుగాఫలం

శ్లో. అస్తే బాలేచవృద్ధత్వే గృహంభార్యాంపతిం తథా
హన్యాచ్ఛతస్మాన్నో కుర్యాద్విశ్వకర్మేణ భాషితం.

తా. గురు శుక్రుల అస్తమయ (మూఢ) కాలమందు గృహారంభాదులుచేయగా గృహమునకున్నూ బాల్యమందుచేయగా భార్యకున్నూ, వార్ధక్యమందుచేయగా కర్తకున్నూ హానికలుగునుగాన అట్లు చేయకూడదని విశ్వకర్మచే చెప్పబడెను.

ధూమకేతూదయము

శ్లో. వాప్యారామతటాకకూప భవనారంభప్రతిష్ఠే ।
వ్రతారంభోత్సర్గవధూప్రవేశన మహాదానానిసోమాష్టకే ।
గోదానాగ్రయణ ప్రపాప్రథమకోపాకర్మ వేదవ్రతం ।
నీలోద్వాహమథాతి పన్నశిశుసంస్కారాన్ సురస్థాపనం ।
దీక్షా మౌంజివివాహముండన మపూర్వం దేవతీర్థేక్షణం ।
సన్యాసాగ్నిపరిగ్రహౌనృపతి సందర్శాభిషేకౌగమం ।
చాతుర్మాస్య సమావృతీ శ్రవణయో ర్వేధం పరీక్షాంత్య ।
ర్జేద్వృద్ధత్వాస్త శిశుత్వ ఇజ్యసితయోర్న్యూనాధి మాసేతథా.

తా. బావి, తోట, చెరువు, నూయి గృహారంభము, స్తంభప్రతిష్ట, దేవతాప్రతిష్ట, గృహప్రవేశము, నూతనవధూగృహప్రవేశం,

వాస్తుకర్మలు మొదలగునవి గురుశుక్రులు అస్తమయ బాల్య, వార్ధక్యములందును శూన్యమాసమున, అధికమాసమునందును గాని భూకంపకేత్వాది ఉపద్రవములు కలిగినపుడున్నూ గాని ఆరంభించకూడదు.

సింహ మకరములందున్నూ గురుడుండగా గృహారంభం

శ్లో. నీచస్థేవక్రసంస్థేప్యతి చరణగతే బాలవృద్ధేస్తగేవా।
సంన్యాసో దేవయాత్రా వ్రతనియమవిధిః కర్ణవేధస్తుదీక్షా।
మౌంజీబంధోగణానాం పరిణయనవిధిర్వాస్తు దేవప్రతిష్ఠా
స్సద్భిః। వర్జ్యా త్రిదశపతిగురౌ సింహాన క్రస్థితేవా.

తా. గురుడు నీచరాశిని పొందినపుడున్ను, వక్ర, అతిచార, బాల, వార్ధక్య, మౌఢ్యములను పొందియున్నప్పుడున్నూ మరియు సింహా, మకరరాసులయందున్నప్పుడున్నూ గృహారంభ ప్రతిష్టాదులు చేయకూడదు.

మూఢాదులందు చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. పౌషేధిమాసే శయనేమురారే శుక్రేజ్యయోరస్తగబాల
వృద్ధయోః ఉత్పాతయోగగ్రహగండశాంతి సమాచరేద్దగ్ధ
దృహాసకర్మా.

తా. పుష్యమాసమందైననూ, విష్ణుని శయనకాలమందైననూ శుక్రగురుల అస్త, బాల వృద్ధాప్యములయందైననూ, ఉత్పాతాది ఉపద్రవకాలములందు కలిగిననష్టములగురించిన్ని అగుగృహములు, దగ్ధబడినగృహములు తిరిగిబాగుచేసుకొనే విషయమైనన్ని. గ్రహస్థితిదోష ములు, గండదోషములు శాంతులువగైరా చేసుకొనువిషయమైన్ని

మౌఢ్యదోషంలేని విషయములు

శ్లో. నిత్యయానే గృహే జీర్ణే ప్రాశనే పరిధానకే ।
వధూప్రవేశ మాంగల్యే నమౌఢ్యం గురుశుక్రయోః.

తా. నిత్యముచేయు ప్రయాణములకు ప్రాతఇల్లు బాగుచేసు కొనుటకు లేక మామూలుమరమ్మతుల విషయమైనను. అన్నప్రాశనము పరిగ్రహణము, మాంగళ్యము ఒనర్చబడినచేయు వధూప్రవేశము వీటివిషయమై గురుశుక్రమౌఢ్యాదిదోషము లేదు

హస్తమానము (గజము)

శ్లో. ద్వాత్రింశదంగుళ కిష్కుః ప్రాజాపత్యం చతుస్త్రికం ।
షట్త్రింశతిధనుః ప్రోక్తం అష్టవింశద్ధనుగ్రహం.

తా. 32 అంగుళములు కిష్కువనియు, 34 అంగుళములు ప్రాజా పత్యమనియు, 36 అంగుళములు ధనువనియు, 38 అంగుళములు ధను గ్రహహస్తమనియు ఇట్లు నాలుగువిధములపేర్లుగల హస్తములని ఎరుంగునది,

శ్లో. దేవేధనుగ్రహం వింద్యాద్బ్రహ్మక్షత్రే ధనుస్తథా ।
ప్రాజాపత్యంచవిట్శూద్రే రిస్సంకీర్ణేకిష్కురుచ్యతే ।
నరాణాంచైవసర్వేషాంధనువేన ప్రశస్యతే.

తా. దేవాలయాదులకు 38 అంగుళములుగల ధనుగ్రహమను హస్తముచేతనున్నూ, బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకు 36 అంగుళములుగల ధనువనుహస్తగజముచేతనున్నూ, వైశ్యశూద్రులకు ప్రాజాపత్యమను

34 అంగుళములుగల హస్తముచేతను న్నా, ప్రాకృత (సంకరులు) లకు. 32 అంగుళములుగల కిష్కువనేహస్తముచేతనున్నా కొలచి గణితము ఏర్పరచవలెను. అన్నిజాతుల మనుష్యులకున్నా 36 అంగుళములుగల ధనువనేహస్తము (గజము) చేత గణితము ఏర్పరచుట ప్రశస్తము.

తిథియొక్క ప్రాశస్త్యము

శ్లో. తిథిశ్శరీరం తిథిరేవకారణం తిథిః ప్రమాణం తిథిరేవసాధనం ।
తిథిర్వినానా, త గృహేషుసాధ్యంతిథేః ఫలంప్రోక్తమిదం
మహర్షిణా.

తా. గృహారంభము మొదలగు సమస్తకార్యములను తిథిశరీరము తిథియేకారణము, తిథియేప్రమాణము. తిథియేసాధనభూతము గాన తిథివినాగాశుభములు సాధించుటవీలు లేదు.

చర, స్థిర, నిత్యవాస్తు పురుషుల ప్రాశస్త్యము

శ్లో. చరవాస్తుశుభం ప్రోక్తం మధ్యమం నిత్యవాస్తుకం ।
అధమం నిత్యవాస్తుస్యాద్వాస్తుదేవాః ప్రతిష్ఠితాః ॥
దేవాగారే గృహారంభేవ ప్రపానాదమంటపే ।
చరవాస్తుప్రకారేణ శంకుంస్థంభం ప్రతిష్ఠయేత్.

తా. చరవాస్తు శుభకరముగాను, నిత్యవాస్తుమధ్యమముగాను స్థిరవాస్తు అధమముగాను ఎరుంగవలయును. దేవస్థాపనము, గృహారంభము, కోటనగరు, మంటపము వీటికి చరవాస్తు ప్రకారముగానే చేయుట శ్రేయస్కరము. నిత్యవాస్తు మధ్యమము. స్థిరవాస్తు అధమము

స్థిరవాస్తు లక్షణము

శ్లో. వాస్తుమ స్తకమీశాన్యం పాదౌ నైఋతి మండలం ।
బాహుర్పూర్వగ మిత్యుక్తమనిలానిల కోణయోః

తా. స్థిరవాస్తువెట్లనగా వాస్తుపురుషుని శిరస్సు ఈశాన్యము, పాదములు నైఋతిరము, ఆగ్నేయ. వాయువ్యకోణముశలు ఎడమ, కుడి చేయిలుగాను ఎరుంగవలెను. ఈ స్థిర వాస్తు ప్రకారం గృహము పూర్తి యైపపిమ్మట యోచించదగ్గది. ఇట్లు దూలము భారమైన మానుల వేయునపుడు శిరస్సునకొనలుండులాగున వేయవలయును. మొదళ్ళు వేయరాదు.

హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని ఉపయోగములు

శ్లో. హస్తైశ్చతుర్భిరుద్దిష్టై దండోరజ్జు స్తదష్టభిః।
దండేనమాపయేద్గ్రామం నగర పత్తనాదికం।
అధ్వానంరజ్జునాబధ్వా హస్తైరేహంతథాబుధైః.

తా. నాలుగుహస్తములు, వకదండము ఇట్టిదండములతో గ్రామము, నగరు, పట్టణము మొదలగునవి కొలవవలయును. ఎనిమిది దండములు వకరజ్జువు ఇట్టిరజ్జువులచే తోవ, రోడ్డు బాటలు మొదలగున కొలవవలయును. హస్తాదులచే గృహమువగైరా గణితము ఏర్పరచ వలెను. (హస్తాదులు అనగా గజం అంగులు. అంగుళములు మొదలగునవియని అర్థము.)

బాల్య యవ్వన కౌమార వార్ధక్యములు

శ్లో. వయోభాగం గృహంకుర్యాదాయుర్భాగం చతుర్విధం ।
బాల్య యావన కౌమార వార్ధక్యానిచ శేషతః.

తా. గణితాగత ఆయుర్దాయసంఖ్యను 4 చే భాగించగావచ్చు శేషము 1 బాల్యదశ. 2 యవ్వనదశ 3 కౌమారదశ. 4 వార్ధక్యదశ గృహము అనుభవించును. అనగా శేషమువలన భాగ్యదశయై కలిమి లేములు కష్టసుఖములు ఎరుగనిదియై లోపములేక వర్ధిల్లుచుండును. ఇట్లు ఆయా సమయానుసారముగా ఫలములు ఎరుగవలయును.

గృహస్థంభ లక్షణము ఫలము

శ్లో. ఋజుస్తంభో బలీ సార్ధః చతురశ్రస్తు శోభనః ।
వలయః పుత్రవృద్ధిః స్యాదష్టాశ్రస్తు శోభనః ।
షోడశః పుత్రలాభశ్చ కుటిలః పుత్రనాశనం ।
వక్రః కర్తుర్దరిద్రం దంచశిథిలో మారణాంతిథా.

తా గృహమునకు స్తంభము నిబ్బరముగానుండునదియు సమానబలముగలదియు ఉంచవలయును. నాలుగుపలకలగల స్తంభము శుభప్రదమును, గుండ్రనిస్థంభము పుత్రవృద్ధియు, 8 పలకలగలది శోభనమున్నూ 16 పలకలుగలది కుటుంబవృద్ధియునిచ్చును. వంకరలు గలస్థంభము పుత్రనాశనమును. కుటిలముగానది దరిద్రమునున్నూ, పుప్పివంటి శిథిలప్రాయముగలది మరణప్రదమునున్నూ ఇచ్చును.

మరియు స్తంభలక్షణములు

శ్లో. స్థంభేస్యాద్వర్తులాకారే పాదమానంత్రిభాగకం ।
అగ్రమానం ద్విభాగార్ధం స్తంభేస్యాద్యూపమానక్రమాత్.

తా. స్థంభమువర్తులాకారముగా (గుండ్రని) నున్నది మొదట 3 వంతులువలయమున్నూ చివర రెండున్నరవంతుల వలయమున్నూ ఉండుటభూషణమువలనను, శ్రేయస్కరము.

స్తంభ దోషము

శ్లో. స్తంభోన్నతంమానహీనం ప్రతిఖండ మపిద్వయం ।
విషమా స్తంభ సంజ్ఞాస్యాత్కర్తృ నాశాయజాయతే.

తా. స్తంభముపొడవుచాలక ప్రతిఖండము గూర్చి రేనిగాని జేసి పలకలుగా జేసి రేనియు విషమ స్తంభమనబడును. అట్టిదిగృహపతికి అరిష్ట ప్రదము.

దూలముల లక్షణములు ఫలములు

శ్లో. తులామూలంఘనం విత్తస్యాగమూలం దరిద్రతాం ।
మూలాగ్రయోస్సమం స్థూలం శోభనేగృహకర్మసు।
మధ్యస్థూలం మృతింస్త్రీణాం భగ్నాపీడానందాతిచ ।
కులహీన తులారోగం, బలహీనామృతిప్రదం.

తా. దూలము మొదట దప్పముగానుండెనేని ధనము. చివరదప్పముగానుండెనేని దరిద్రము. మొదటచివర సమముగానున్న యెడల శుభప్రదము. దూలముమధ్య దప్పమయితే స్త్రీమృతియు. భగ్న అనగా పగిలినది వంగినది రంధ్రమున్నది ఇటువంటిదిపీడయు మరియు వాస్తు శాస్త్రోక్త ప్రకారమగు జాతికానివృక్షముల దూలములు గృహమునకు ఉపయోగించుట దుఃఖము రోగమున్నూ, బలహీనమయినదూలము మృతియునిచ్చును.

దూలములువేయు క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్ధీమ ఉత్తరాగ్రమథాపివా ।
దక్షిణాగ్రం పశ్చిమాగ్రం వర్జనీయం సదాబుధైః ।

తా. దూలములు గృహమునకు వేయునపుడు తూర్పుకొనలు గాగాని, ఉత్తరకొనలుగాగాని వేయవలయును. దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్లుండవలయును అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్ళుండ వలయును. అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు చివళ్ళుండులాగున ఎన్న డునూ వేయకూడదు

శ్లో. అగ్రమగ్రంతదీశాన్యాం మూలమూలంచనైఋతే ।
అగ్రమూలంచసంయోజ్యం మనిలానిలకోణయోః.

తా. దూలములచివర చివరఈశాన్యమున కలవవలయును. మొదలు మొదలునైఋతిదిశను కలువవలయును. మొదటచివరలు ఆగ్నేయ వాయువ్యదిశలయందు కలువవలయును.

శ్లో. మూలేచాగ్రంతథా చాగ్రేమూలంచైవదిశ క్రమాత్ ।
వైపరీత్యస్థితే గేహే మరణంచ దరిద్రతాం.

తా. దూలములువగైరా దిశలయందు విపరీతముగా అనగా మొదళ్ళనుఉంచేచోట చివళ్ళను, చివళ్ళనుఉంచేదిశల మొదళ్ళనువేసి కట్టినగృహమందు మరణము, దరిద్రము గలుగును.

జాతకబలము ననుసరించి గృహయోగములు సుఖే (అప్రయత్నముగా గృహయోగము)

శ్లో. లగ్నేశ్వరే లగ్నగతే స నాథేనయుక్తేయది గేహలాభః ।
అయత్నతస్స్యాచ్ఛుభ దృష్టియోగేస్వోచ్చే స్వమిత్రస్వ గృహేబలాఢ్యే.

తా. జన్మలగ్నాధిపతి సప్తమాధిపతితో గూడి లగ్నమందైననూ యుండెనేని గృహలాభముకలుగును. స్వోచ్ఛస్వక్షేత్ర మిత్రక్షేత్రములందు పూర్ణోక్తస్థిత లగ్నాదిపతి బలవంతుండగుచు శుభగ్రహదృష్టి యుక్తుండయ్యెనేని అప్రయత్నముగా గృహలాభంబుకలుగును.

శ్లో. గేహాధిపే కేంద్రగతే బలాఢ్యే సౌమ్యేక్షితే మందిరలాభ
మాహుః వైశేషికాంశే పరమోచ్ఛగే వా గేహేశ్వరే
మందిరలాభమాహుః

తా. మరియు లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి కేంద్రగతుడై బలవంతుడై శుభగ్రహంచే చూడబడెనేని గృహలాభముకలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతి పరమోచ్ఛనవాంశయందు వైశేషికాంశగతుడాయెనేని గృహలాభంబుకలుగును.

శ్లో. గృహస్థానాది పస్థాంశనాథ సంయుక్తరాశిపః।
తదంశాధిపతౌ కేంద్రే గృహలాభము దీరయేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి ఏనవాంశయందుండునో ఆ నవాంశాధిపతి యున్న రాశ్యధిపతియుండు నవాంశాధిపతుడు రాశిచక్రమందు లగ్నమునకు కేంద్రగతుడాయెనేని గృహలాభంబు కలుగును.

ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగు గృహముండును

శ్లో. భాగ్యేశే కేంద్ర భావస్థే గృహేశే స్వోచ్ఛమిత్రగె।
గృహరాశిగతే ఖేటే స్వోచ్ఛే బహువిచిత్రకం.

తా. భాగ్యాధిపతి కేంద్రగతుడై, చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛమిత్ర స్థానములను పొందియుండి చతుర్థమందున్నగ్రహము ఉచ్ఛగతుడుగా

వుండగా ఫుట్టిన జాతకునకు మిక్కిలి చిత్రవిచిత్రములగు గృహము నందు సుఖము గల్గును.

ఎవనికిమేడ అంతస్థులతోను ప్రాకారాదులుగలిగిన గృహము వుండును.

శ్లో॥ తృతీయేసౌమ్య సంయుక్తే గేహాధీశే బలాన్వితే ।
తదీశేవా పూర్ణేహార్మ్య ప్రాకారమండితం.

తా॥ లగ్నాత్తు తృతీయభావము శుభగ్రహయుక్తమై చతుర్థాధిపతి బలవంతుండై యుండిన ఆ తృతీయస్థానాధిపతియు పూర్ణబలవంతుండై యుండగా పుట్టిన జాతకునకు సౌధప్రాకార నిర్మితమునట్టియు అంతస్థులతో కూడినదియు అగు గృహము వుండును.

అనాయాసముగా గృహములు, భూములు ఎవనికి వచ్చును.

శ్లో॥ సింహాసనాంశకేవాపి గేహేశేగోపురాంశగె ।
మృద్వంశాదియుతేనాపి తద్గృహం సౌధమండితం.

తా॥ చతుర్థాధిపతి సింహాసనాంశయందైననూ గోపురాంశ మందైననూవుండి మృద్వంశాదిషష్ట్యంశయుక్తుడైనను సౌధప్రాకారములతో నొప్పెడిగృహము (మేడ) గలుగును అనాయాసముగా సిద్ధించును.

దైవికగృహము ధర్మకర్త గలిగేయోగము

శ్లో॥ పారావతాంశకే గేహనాథె గుర్వీందువీక్షితె ।
గోపురాద్యంశకే వాపిదైవికం గృహమాదిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి పారావతాంశమందైననూ గోపురాద్యంశమందైననూవుండి గురుచంద్రులచే చూడబడుచుండగా జన్మించిన జాతకునకు దైవికమగు (ధర్మకర్త. దేవాలయాధికారి దేవతాప్రతిష్టలుచేయువాడు, స్వతః దేవాలయముగలవాడు, దేవాలయములు గలవాడు) గృహాదులుగలవాడగును.

ఎవనికి విచిత్రమగు సౌధప్రాకారనిర్మితగృహముండును

శ్లో. విచిత్రసౌధప్రాకార మండితం గేహమాదిశేత్ ।
కర్మేశసహితే గేహనాథే కేంద్రేర్కజేపిచ.

తా. దశమాధిపతితో గృహాధిపతికూడి కేంద్రవర్తియయినపుడు శనైశ్చరుడున్నూ కేంద్రమందుండెనేని అట్టికాలంబునపుట్టిన జాతకుడు విచిత్రమగుసౌధ (మేడ) ప్రాకారనిర్మితములచే ప్రకాశించెడు గృహంబుగలవాడగును.

అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగము

శ్లో. గృహస్థానేచరేలగ్నే తదీశేచరరాశిగే ।
తథాతత్కారకేవాపి బహుస్థానే గృహంవదేత్.

తా. లగ్నమునకు చతుర్థస్థానము చరలగ్నమున్నూ, ఆ చతుర్థాధిపతి చరరాశిగతుడగుటయు, గృహకారకగ్రహమున్నూ చరరాశిగతుడాయెనేని అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకుడు అనేకస్థలములయందు గృహములు కట్టుచుండును. యిందు పాపగ్రహములబలముండెనేని త్రిప్పటయు ఆ గృహములపై అమ్ముకొనుటయును గ్రహముల శతృక్షేత్రాదికమువల్ల ఋణములపాలగుటయు, మిత్రశతృక్షేత్రాదికము

వల్ల గృహములుకష్టవాడగుటయు, ఉచ్ఛనీ: తాదిగ్రహయోగ కారణములచే అనేకచోట్ల గృహములుగలవాడగుటయు ఇట్లు ఆయాగ్రహ బలాబలముల నాలోచించి చెప్పవలయును.

స్థిరముగా గృహముయుండేయోగము

శ్లో. స్థిరేగృహే స్థిరగృహం నాథకారక యోరపి ।
సప్త్యాంశశుభ భాగే వాత దీర్ఘైస్థైర్యతాంవదేత్ ।

తా॥ చతుర్థము స్థిరరాశియై గృహాధిపతికారకులు స్థిరరాశి గతులైననూ లేక గృహస్థానాధిపతి షష్ట్యాంశలో శుభాంగమందున్ననూ జాతకునికి గృహము అమ్ముకొనేయోగముగాని, మారుచుండే యోగముగాని లేక స్థిరమగునట్టియు, ఘట్టి, దృఢముగానున్నట్టియు భవంతిగలుగును.

శుభములు గలుగుచుండే గృహయోగము

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః
తావద్గేహాలయం సర్వం శోభనం తత్రనిర్దిశేత్.

తా॥ లగ్నాత్తుగా ద్వితీయ చతుర్థ, ద్వాదశాధిపతులు కేంద్ర కోణ స్వక్షేత్రస్వోచ్ఛ, శుభగ్రహాదియుతులై యుండిరేని అట్టి యోగంబునపుట్టిన జాతకునకు ఎప్పుడునూ శుభములు, శోభనములు, కుటుంబవృద్ధియు, ధనధాన్యాభివృద్ధియూ కలుగునట్టిగృహముగలవాడగును.

ఎట్టిజాతకునకు మేడలయందు నివాసము

సూ. దారేశచంద్రశుక్రదృగ్యోగాత్ప్రాసాదః.

తా. కారకాంశకు నాల్గవస్థానమందు చంద్రదశ కులదృష్టిగాని సంబంధముగాని గలిగినట్టి కాలమునందు పుట్టినజాతకుడు మేడలయందు నివాసముండు యోగముండును చంద్రదసిలాస్థగితములగు మేడలువగైరా గలుగును.

సూ. ఉచ్చే గ్రహేంపి.

తా. కారకాంశకు చతుర్థస్థానమందు ఏగ్రహములైనను ఉచ్ఛస్థితియందున్నయెడల ఎత్తైన అనేకఅంతస్థులతో కూడిన సౌధముండును.

రాళ్లతోనిర్మించిన గృహముండే యోగము

సూ. రాహు శనిభ్యాం శిలాగృహం.

తా. (కారకాంశ) కు ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి చతుర్థస్థానమందు శనిగాని రాహువుగాని యుండినయెడల శిలానిర్మితమగు రాళ్ళచే నిర్మించినట్టిగృహముగలుగును. లగ్నమునకుగాని ఆరూఢలగ్నమునకుగాని నీపై యోగము అనుసరించును.

ఎట్టిజాతకునకుఇటుకలచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. కుజకేతుభ్యాం మైష్టకం.

తా. కారకాంశ ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశికి చతురస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగాని వున్నయెడల ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముగలవాడగును. ఈప్రకారము జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నముల కున్నూ తెలియదగినది.

ఎట్టిజాతకునకు ద్రవ్యముచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. గురుణా దారవం.

తా. ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థస్థానమందు గురుడున్న యెడల ద్రవ్యములచే నిర్మింపబడిన పెంకుటిల్లగృహముండును జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములబట్టియూ ఇట్లే తెలియవలెను. (అయితే కారకాంశకు జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములకున్నూ అదే ప్రకారము తెలియుటలో గొప్పసామాన్య తేడాలుగా చెప్పవలయును. ఎట్లనగా కారకాంశలగ్నమునకే పై చెప్పిన ప్రకారం గ్రహములున్న యెడల ఉత్కృష్టముగు నట్టి గృహములున్నూ జన్మలగ్నఆరూఢలగ్నములబట్టి చెప్పవలసినప్పుడు సామాన్యమగు గృహములుగాను ఎంచవలయును. మరియు ఈ ఉత్కృష్ట సామాన్యగృహములవిషయము అందు అనగా పైన పేర్కొనబడిన గ్రహముల క్రూరసౌమ్య ఉచ్చస్వక్షేత్ర మిత్రశత్రుసమక్షేత్రాది తేడాలను అనుసరించుటయూకూడా బాగుగా యోచించి దేశకాలానుసారముకూడా చెప్పవలసియుండును.

ఎట్టిజాతకుడు పూరింట్లయుందే కాపురముచేయును

సూ. తార్ణం రవిణా

తా. 1 ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థస్థానమందు రవియున్న యెడలగాని జన్మలగ్న లేక ఆరూఢలగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు రవియున్నటువంటిగాని లగ్నజాతకుడు తాలూకు పూరింట్లయుందే కాపురముచేయును. 2 జన్మలగ్నమునకు చతుర్థమందు క్షీణచంద్రుడుగాని పాపయుక్తబుధుడుగానియున్నను లేక 3 చతుర్థాధిపతి 6 8 స్థానములయందున్ననూ పైయోగము (ఎట్టిజాతకుడు పుట్టిచే

నిర్మింపబడిన గృహమందు కాపురముచేయు) జన్మలగ్నమేని ఆరూఢ లగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగానియుండి వారు సామాన్యబలవంతులైనపుడు అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకునకు మట్టిగోడలతో నిర్మించిన గృహమందే కాపురముచేయుయోగము.

సోదరుని యింటియుండే యోగము

శ్లో. భ్రాతృకారకసంయుక్తే భ్రాతృనాథే వీక్షితే ।
క్షేత్రేదీశ్వరువాపి భ్రాతృక్షేత్రం వినిర్దిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతిగాని చతుర్థముగాని భ్రాతృకారకస్థానాధిపతులచే కూడియుండుట చూడబడియుండుట మిత్రత్వముకలిగి యుండుటంబట్టియు సహోదర గృహమందు కాపురము చేయుట తటస్థించును.

శ్లో. క్షేత్రేశసంయుక్తనవాంశకే దేశగ్నస్థితే కేంద్రసమన్వితేవా ।
భ్రామాన్వితేభ్రాతృదృశాసమేతే భ్రాతుర్ధనంతే తముదాహరంతి

తా. లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి ఏనవాంశయందుండునో ఆనవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు దశమందున్ననూ లేక కేంద్రగతుడైన్ని ...కారకునితో కూడియున్ననూ, చూడబడుచున్ననూ జాతకునకు సోదరగృహమందు సోదరధనాదులచే జీవించును.

స్వతశ్శక్తివల్ల గృహసంపాదన

శ్లో. లగ్నేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాఢ్యేలగ్నేబలిష్ఠే సతిగేహనాథే ॥
శుభగ్రహైర్దృష్టి సమన్వితేవా క్షేత్రంస్వకీయేన బలేనయాతి

తా. జన్మలగ్నాధిపతి బలవంతుడై చతుర్థమందున్నవాడై మరియు చతుర్థాధిపతి బలవంతుడై లగ్నమందుండి శుభగ్రహసంబంధదృష్టి గలిగియుండెనేని అట్టి కాలమునందుపుట్టినజాతకుడు స్వకీయ ప్రయోజకత్వమువల్ల గృహము, భూమివగైరా సంపాదించుకొనును.

కళత్రరీత్యా గృహలబ్ధి

శ్లో. కళత్రకారకే క్షేత్రేశాదీశేవా కళత్రాఖ్యే ।
తదీశయోస్తథా మైత్రీకళత్రాత్తైత్ర మాదిశేత్.

తా. కళత్రకారకుడు చతుర్థమందుండగానైనను చతుర్థాధిపతి కళత్రస్థానమందుండుటయు మరియు చతుర్థకళత్రస్థానాధిపతులకు మిత్రత్వము కలిగియున్నయెడల భార్యాసంబంధమంగు గృహభూమ్యాదులు లభించును.

జ్ఞాతి లేక శత్రురూపమగు గృహలబ్ధి

శ్లో. షష్ఠేశ్వరే క్షేత్రగతే బలాఢ్యేశత్రోస్సగా శాత్సుతరాముపైతి
పారావతాంశేస్వగృహే బలాఢ్యే క్షేత్రేశ్వరేణాపి సమాగతేవా

తా. లగ్నమునకు షష్టాధిపతి బలవంతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నయెడల శత్రువుల (పట్టుదలగా ఇతర్ల) గృహములుగాని జ్ఞాతి సంబంధమగుగాని గృహక్షేత్రాదులు లభించును. మరియు షష్టాధిపతి స్వక్షేత్రమందు బలయుతుడై పారావతాంశాది యోగస్థితుడై చతుర్థాధిపతితో గూడియున్నన్నూ పైవిధముగా లభించును. అయిన ఇచ్చట పై రెండువిధములగు యోగములకున్నూ షష్టాధిపతికంటె లగ్నాధిపతి బలవంతుడై యుండవలెను. అట్లు లేకుండెనేని వ్యత్యాస ఫలము గలుగును.

గృహాదులుగలిగే వయస్సు నిర్ధారణ

శ్లో॥ శ్చ తాపశ్చైవ శుభే పాపగ్రహాణా మపహారకాలే।
స్థానచ్యుతింగేహ వినాశమేతి నీచాస్తగానామ పహారకాలే.

తా॥ చతుర్థభావాధిపతి పాపగ్రహమై వాపదశయందు పాప గ్రహములయొక్క అంత దశాకాలములయందు నీచశత్రు అస్తమి తత్వములంబొంగిన విదశాకాలములందు స్థానభ్రంశము గృహవినాశనము పొందుదురు. పై ప్రకారము శుభగ్రహముల దశాంతదశాకాలములు గలిగిన కాలమునందు గృహాదిలబ్ధి గలుగును. ఈ ప్రకారము జాతకు లకు గృహాదులుపోవునట్టిగాని సంప్రాప్తమగునట్టిగాని వయస్సువగైరాలు దశాంతర్దశాదుల కూడికలనుబట్టి నిర్ధారణ చేయవలయును.

గృహనాశన మయ్యే యోగము

శ్లో॥ గేహాధిపే నాశగతో యదస్యాత్పాపేక్షిత స్తద్గృహనాశమాత్రం గేహేశసంయుక్త నవాంశనాథో నాశస్థితస్స్యాద్యది గేహనాశం.

తా॥ గృహాధిపతి (చతుర్థపతి) అష్టమభావగతుడై పాపగ్రహ ములచే చూడబడుచుండెనేని జాతకునకు గృహనాశనము గలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతియున్న నవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు అష్టమమందున్ననూ గృహనాశనముపొందును. అనగా ఇల్లులేనివాడు పోగొట్టుకొనునట్టివాడు.

ఎన్ని గృహములవరకూ సంపాదించువాడగును

శ్లో॥ మూరభార రసికేత్రికంగతే వేశ్మనేతరిగృహాను పస్థితిః.
సద్మపేశుభ ఖగైశ్చతుష్టయాది స్థితేఖచర సంఖ్యయాగృహాః,

తా॥ చతుర్థాధిపతి 6_8_12 స్థానములను పొందెనేని గృహమే వుండదు. మరియు చతుర్థాధిపతి శుభగ్రహయుతుడై కేంద్రకోణము లందుండెనేని ఎందరు శుభగ్రహములతోగాని రవ్యాదిఎన్నవగ్రహ సంఖ్యవగ్గైరా ననుసరించిగాని ఇన్నిగృహముల సంపాదించునని నిర్ధారణ చేయవలయును.

ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును

శ్లో॥ అర్థవ్యయగృహేశైస్సైర్యావంతః పాపినో గ్రహాః ।
యవద్గృహానినాశస్స్యాచ్ఛుభ దృష్టానదోషభాక్.

తా॥ జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ చతుర్థాధిపతులతో ఎన్ని పాపగ్రహములకూడియుండునో లేక రవ్యాదిగ్రహసంఖ్య ననుసరించగాని యోచించి అన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనునని చెప్పవలెను ఇట్టి పైయోగమునకు శుభగ్రహ దృష్టియైన సంబంధముగలిగినచో దోషములేదు

శ్లో॥ అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః ।
తావన్గేహాలయం సర్వం శోభనంత్వత నిర్దిశేత్.

తా॥ లగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ, చతుర్థాధిపతులు కేంద్రకోణాది స్థానస్థితులైయుండెరే వానిగృహములు పోగొట్టుకొనునట్టి యోగముమాత్రము తప్పును అని చెప్పవలెను.

ఇల్లు అమ్ముకొనునట్టి యోగము

శ్లో॥ క్షేత్రేశ్వరేపాపయుతేధనస్థే నీచారిభేక్షేత్ర వినాశమేతి ।
శోభ్వచ్ఛస్థితైతద్భవనేశ్వరేతు పాపాన్వితే విక్రయమేతిధూమేః

తా. జన్మలగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి పాపయుక్తుడై ధనస్థానమందు నీచశత్రుభావస్థితుడగుచున్నాడేనేని గృహము ఋణములపాలవును. మరియు ఆ చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛస్థానస్థితుడై పాపగ్రహయుక్తుడాయెనేని జాతకుడు తన గృహమును (లాభము కొరకు) అమ్మును.

ఇల్లు తనఖాపెట్టుట అన్యాక్రాంతము చేయుట

శ్లో. ఆజ్ఞాక్షయాత్ క్షేత్రవినాశమాహుః కర్మేశ్వరే క్షేత్రగతే సపాపె
క్రూరాంశకే మృత్యుయమాదిభాగే కర్మేశ్వరేణాపియుతేతథైవ

తా. జన్మలగ్నమునకు దశమాధిపతి పాపగ్రహయుక్తుడై పాపగ్రహనవాంశమందుండి మృత్యు, యమాది, షష్ట్యంశగతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నవాడాయెనేని జాతకుని గృహభూమ్యాదులయందు తన ఆజ్ఞచెల్లదు. పైప్రకారము చతుర్థాధిపతియుండెనేనిగాని లేక ఆ దశమాధిపతితో చతుర్థాధిపతి కూడివున్ననూ తన గృహభూమ్యాదులను కొన్ని నిబంధనలవల్ల తనస్వాధీనతతప్పి ఇతరుల స్వాధీనముంచేయుట తటస్థించును. (అన్యాక్రాంతము, తనఖావంటివి)

కోర్టు వేలము

శ్లో. రాజ్యేతతాకారక భూమినాథే క్రూరాంశకేవాత్వవరోహంభాగే ।
నాశస్థితే మృత్యుయమాదిభాగే రాజాజ్ఞయా నాశముపైతిగేహం

తా. లగ్నమునకు దశమస్థానాధిప, రాజ్యకారక, చతుర్థాధిపతులు, క్రూరనవాంశలయందుండి తామున్నభావమునందు ఉత్తరార్థము (అవరోహ) లోవున్నవారై, అష్టమస్థానమందు మృత్యు,

యమూని, గష్ట్యంశము దుండెనేని అట్టికాలమునందు పుట్టిన జాతకుని గృహభూమ్యాదులు రాజాజ్ఞచేత (కోర్టువేలము) నాశనము పొందును

గృహము తగలబడిన యోగము

సూ. కుజమాత్రదృష్టి గృహదాహకోఽగ్నిదో వా॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి వారు అంగారకునిచే చూడబడుచుండగా బుట్టిన జాతకునిగృహము అగ్నివల్ల తగులబడగలదు.

మండలేశా నయనమ్

సూ. శుక్రదృష్టేర్న దాహః.

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రునిచే చూడబడుచుండెనేని గృహము ఎప్పుడునూ అగ్నివల్ల నష్టముకాదు.

సూ. గురుదృష్టేస్సామీపగృహాత్॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రదృష్టిలేక గురుదృష్టిమాత్రము గలిగినట్టికాలమున పుట్టినవానిఇల్లు, తన గృహము మాత్రము తగులబడదుగాని తనయింటి సమీపమునయున్న ఇతరఇండ్ల వరకు అగ్నిభయము రావచ్చును. కుజునిదృష్టిమాత్రమునకే స్వగృహదగ్ధయోగము.

N. B. జాతకమునననుసరించి చెప్పంబడిన ఈ పై యోగములన్నియూ సరియగు ప్రశ్నకాలలగ్నాదుల ననుసరించికూడా చెప్పవచ్చును. (ప్రశ్నోక్తిజాతక తుల్యా ఏవనభవేద్భేదో) అనుటవల్ల ఫలములు సరిపడును.

మండవేశానయనమ్

శ్లో. స్వామిహస్త ప్రమాణేనదీర్ఘ విస్తారసంయుతం ।
ద్విగుణం బాష్టభిర్భ కం మండలాదిపచ్యతే ।
ఇన్ద్రోవిష్ణుర్యమోవాయుః కుబేరోధూర్జటి స్తథా ।
విధాతావిఘ్నరాజశ్చమండలేశాః ప్రకీర్తితాః॥
ఇంద్రస్సౌఖ్య యశోవిష్ణుర్యమోదుఃఖం నిరంతరం ।
వాయురుత్పాటనంచైవ కుబేరోధనద స్తథా ।
ధూర్జటిః కలహోనిత్యం ధాతాసౌఖ్యం ప్రవృద్ధిదం ।
సర్వసిద్ధిర్గణాధీశః ఫలముక్తం విచక్షణైః॥

తా. యజమాని హస్తముచే పొడవు వెడలుపు కలిపి రెట్టించి ఎనిమిదిచే భాగించగా మిగిలిన శేషమువల్ల మండలాధిపతుల వచ్చుదురు. ఎట్లనగా 1 శేషము ఇంద్రుడు 2 విష్ణు. 3 యముడు, 4 వాయువు. 5 కుబేరుడు. 6 ధూర్జటి. 7 విధాత 8 విఘ్నరాజ. వీర్ల ఫలములు 1 ఇంద్రుడు సౌఖ్యమును. 2 విష్ణుకీర్తియు 3 యముడు దుఃఖము. 4 వాయువు ఉత్పాటనము. 5 కుబేరుడు ధనము 6 ధూర్జటి కలహము. 7 ధాత సౌఖ్యము. 8 విఘ్నరాజ సర్వసిద్ధియునిచ్చును.

అజిరానయనము

శ్లో. దీర్ఘ విస్తార సంఖ్యైక్యే చంద్రేణగుణితేతథా ।
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషమాజిరముచ్యతే ।
దాతావిచక్షణోభీరుః కలహోనృపదానవా ।
క్లీబశ్చోరోధనీచేతినామతుల్యం ఫలస్మృతం.

తా. పొడవు వెడల్పు ఎకరిపి 3 చే గుణించి 9 చే భాగించగా శేషము 1 ధాత, 2 విచక్షణ, 3 భీరు, 4 కలహా, 5 నృప, 6 దానవ, 7 క్షీబ, 8 చోర, 9 ధన ఇట్లు తొమ్మిదిఫలములయొక్క నామానుసారఫలములను గ్రహించవలెను. ఈ పై రెండువిధములుగా తయారు కాబడిన గృహంవిషయంగా తెలియదగ్గవి.

గృహస్రావం (నీళ్లకుండు)

శ్లో. ధనంధాన్యమీశాన్య వాయువ్యకోణె తథాచోత్తరేచోత్తమం
మంగలంస్యాత్ నృణాంగృహాలయె వారి సంచారణార్థం బిలా
కర్తుమూహుర్బుధా రాదేవబృందాః

తా. గృహస్థులు, నీళ్ళవాడుక కుండు ఈశాన్యమున త్రవ్వించిన ధనము న్నూ, వాయువ్యమున ధాన్యమున్ను, ఉత్తరమున ఉత్తమమును మంగళప్రదము నూ నిచ్చును.

ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) క్రీడాస్థలం

శ్లో. వామేభాగేదక్షిణా వానృపాణాం। తేధాకార్యావాటికా క్రీడ
నార్థం పంచద్విత్రిదండసంఖ్యాశతంస్యాత్ మధ్యేధారామండవే
తోయయన్త్రైః

తా. రాజులు, ఉద్యోగస్థులు, విద్యార్థులువగైరా ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) నిర్మించునపుడు తమ గృహాదిసమీపమందైతె (బిల్డింగు లకున్నూగాని) కుడివైపున లేక ఎడమవైపున తమ ఇష్టమునసరించి నూరుదండములు, రెండువందలదండములు, మూడువందలదండము లుగా వుండులాగున (ఈలోడగ చిల్లరగా ఉండకూడదు) క్రీడాస్థల

మును మధ్యసీటియం త్రాధిమంగమసౌకర్యాదులలో నిర్మింపవలయును (దండమనగా 12 అంగుళులు లేక 4 గజములు)

మూలమట్టం సరిపుచ్చే పద్ధతి

శ్లో. ద్విఘ్న్యాయామమితం ద్విపాశమజరమ్మా। తం విధాయాంకయే
త్స్యాయ మూం ఘిమి తేచ విస్మృతిదవెతౌ కర్ణకోణాభిధా।
పాశౌష్ఠే త విగామశంకుసహితౌ కృత్వాద్యమాకర్షయే।
త్కోణేశంకురితీ తయోవినిమయా ద జ్ఞ స్తయోశ్చాపరే.

తా. మూలమట్టం సరిపుచ్చుట ఎట్లనగా? స్థలంయొక్క ఆ చివరను ఈ చివరను రెండుకొయ్యలనుపాతి వక త్రాడును ఈ పొడవు నకు రెట్టింపుగావుండులాగునచేసి ఆ త్రాడుమొత్తమును 8 భాగము లుగా గుర్తులుంచి ఈ త్రాడును రెండుచివర్లను ముందువేసివున్న రెం డుకొయ్యలకు తగిలించవలెను (అనగా స్థలంయొక్క పొడవుకు రెట్టింపు గల త్రాడును రెండుకొనలను రెండువైపుల తగిలించివుంచవలెననుట) 8వంతులుగా గుర్తులుంచిన యీ త్రాటియొక్క మూడవవంతును అనగా అయిదువంతుల మిగులుచోట గుట్టునుపట్టుకుని త్రాటినిసరిగాలాగిన ఎక్క డకువచ్చునో అచ్చట వక 3వ కొయ్యను పాతవలెను. ఇదేప్రకారం రెండవవైపుననున్నూ (అనగా త్రాటియొక్క 3వ చివరనుంచి 3వం తులు 5 వంతులు మధ్యగుర్తు దగ్గరపట్టుకుని త్రాటిని సాగలాగిన ఎచ్చొటకువచ్చునో అచ్చట వేరొక 4వ కొయ్యను పాతగా ఇప్పుడు నాల్గువైపుల నాల్గుకొయ్యలు మూలమట్టమునకు సరిగా సరిపడివుండును ఈ పద్ధతిప్రకారం మూలమట్టం అవసరంలేకుండగా లోగిలివగైరా ప్లానులయొక్క మట్టం వేసుకొనవచ్చును.

గృహోర్వణము

శ్లో. క్షేత్రస్యాకచటాన్హైవం క్రమాత్త పయశాఇతి।
పూర్వాది దిక్షు వాష్టానామధిపాస్యుః క్రమాత్తశః।
క వర్గం ప్రాగ్గృహే యామ్యాంటవర్గం దక్షిణేతథా।
పవర్గం పశ్చిమేశ్షే యంశవర్గం చోత్తరేతథా;
విదగ్వర్గవరాణాంతువర్గ శుద్ధిర్విధీయతే।
అకయోః పశ్చిమముఖంచటయో రుత్తరంతథా।
క్రమాతపయశౌ పూర్వే దక్షిణేచ యథాక్రమం।
విదిగర్వాణాఃగ్రాణాంచ ద్వారనిర్ణయ మీరితం.

తా అ క చ ట త ప య శ అను 8 వర్గములును తూర్పుమొదలగు 8 దిక్కులకు అధిపతులుగా ఎరుంగవలయును. మనుష్యులకున్నా పేరుయొక్క ప్రథమాక్షరము ననుసరించి ఏవర్గుఅయినదియు ఆ వర్గు ఏ దిక్కునకు అర్వాణమయినదియు ఎరుంగవలయును. మరియు పైవర్గములలోని దిక్కునకు తమవర్గు వచ్చివదగుచుండగా యే దిశగృహము తమకు అర్వాణముయినదియూ ఎట్లనగా? క అను ఆగ్నేయదిక్కున ఉన్న వర్గును తూర్పుగృహముగా యెంచి ఈ అ-క వర్గుగలవారిక్ పశ్చిమసింహద్వారముగలిగినట్టి తూర్పుగృహము అర్వాణమనియు, ట అను నైఋతిదిశనున్నవర్గును దక్షిణగృహముగా యెంచి చ, ట వర్గులవారికి ఉత్తరసింహద్వారముగల దక్షిణపుటిల్లు అర్వాణమనియు, ప అను వాయువ్యదిశను పువర్గువారిక్ పశ్చిమగృహముగా యెంచి, త, ప, వర్గులవారిక్ తూర్పుసింహద్వారముగలిగిన పడమరగృహము అర్వాణముగానున్నా, శ అను ఈశాన్యదిక్కునవున్న వర్గువారికి ఉత్తర గృహముగా యెంచి, య, శ వర్గువారికి దక్షిణసింహద్వారముగల ఉత్తరగృహము అర్వాణగానున్నా ఇట్లు వర్గశుద్ధిచేసి ప్రాగాదిగృహ

నిర్ణయము న్నూ గృహారంభ మున్నూ గృహముఖనిర్ణయమున్నూ మయ బ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

వర్గులు	నాగాది గృహములు	సింహద్వారములు
అ, క వర్గులవారికి	తూర్పు గృహము	పశ్చిమ ద్వారము
చ, ట వర్గులవారికి	దక్షిణ గృహము	ఉత్తర ద్వారము
త, ప వర్గులవారికి	పశ్చిమ గృహము	తూర్పు ద్వారము
య, శ వర్గులవారికి	ఉత్తర గృహము	దక్షిణ ద్వారము

గ్రామాది గర్హణము

శ్లో. గోసింహనక్రమిథునం నివసెన్నమధ్యే । గ్రామస్యపూర్వకకు
భోలిఝసాంగనాశ్చ కర్కోటధనుస్తులభ మేషఘటాశ్చతద్వ
ద్వర్గాస్వపంచమ పరాబలినః స్యురైం, దాః

తా. వృషభము, సింహము, మకరము రాసులవారు గ్రామ మధ్యమున నివాసముచేయకూడదు గ్రామముయొక్క తూర్పుదిశను వృశ్చికరాసివారు ఆగ్నేయమున మీనరాశివారును, దక్షిణమున కన్యా రాశిగలవారును, నైఋతిని కర్కాటరాశివారును, పశ్చిమమున ధనూ రాశివారును, వాయవ్యమున తులారాశివారును, ఉత్తరమున మేష రాశివారును, ఈశాన్యమున కుంభరాశివారును నివాసముచేయుట అర్హణముకాదు. మరియు అకచటాది అష్టదిక్కులయందున్న వర్గులలో స్వవర్గుకు పంచమవర్గు శతృస్థానముగాన అట్టి శతృవర్గదిశయగు స్వవర్గు నకు పంచమవర్గదిశనున్నూ నివాసమునకు అర్హణముకాదు.

గ్రామార్హణము

శ్లో. గ్రామచక్రం నరాకారం సర్వావయవ సంయుతం ।
జన్మనక్షత్రమారభ్య గ్రామ తారాంతం గణేనజా ।

మస్తకే పంచలాభాయ ముఖే తిస్రః ధనక్షయః ।
కుక్షౌ పంచధనః ధాన్యం షట్పాదే స్త్రీ మృతిర్భవేత్ ॥
పృష్ఠే చైకం భయం పీడా నాభౌ చత్వారి సంపదః.
గుహ్యే చైకం మానహానిః హస్తే చైకం తు క్రందనం ।
వామే చైకం భేదశ్చ ... చక్రే నరాకృతిః.

తా. గ్రామార్ఘణ చక్రవిధమెట్లనగా మనుష్యుని ఆకారముగా సర్వావయవములతో కూడిన ఆకృతిని చక్రముగా యెంచి తమ నామనక్షత్రము మొదలు గ్రామ నామనక్షత్రమువరకూ లెక్కించగా వచ్చిన సంఖ్య యొక్క ఫలం ఈ క్రిందివిధముగా ఫలములనెరుంగునది ఎట్లనగా? మనుష్యాకారముగానున్న చక్రశిరస్సున 5 నక్షత్రములవరకు లాభమున్ను ముఖపరిముఖమందు 3 నక్షత్రములవరకూ ధనక్షయమున్నూ కుక్షియందు 5 నక్షత్రములు ధనధాన్యమున్నూ, పాదములందు 6 నక్షత్రములు స్త్రీ మృతియు పృష్ఠమందు నక్షత్రము భయము, పీడయున్నూ, నాభియందు 4 నక్షత్రములు సంపదయున్నూ గుహ్యప్రదేశమందు 1 నక్షత్రము మానహానియు, కుడిహస్తమున 1 న॥ రోదనమున్నూ, ఎడమహస్తమున 1 న॥ భేదమున్నూ ఫలములనెరింగి అర్ఘాణాదులు గ్రహించవలెను. (శాస్త్రవాదుక ననుసరించి జన్మనక్షత్రము ...) అని శ్లోకములో వుండివున్ననూ అర్ఘాణవిషయములో ధర్మశాస్త్రప్రకారము నామనక్షత్రమునే అనుసరించి అర్ఘాణాదులు గ్రహించవలెను.

గృహనిరూపణ

శ్లో. దీర్ఘవిస్తారసంఖ్యైక్యే చాష్టభిర్గుణితే తథా ॥
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషాంకే ఫలమాదిశేత్ ।

తిస్కరభోగ విచక్షణదాతా నృపతినపుంసకౌ ।
ధనాఢ్యశ్చ దరిద్రశ్చభయదో నవమస్తథా.

తా. నిరూపణచేయదగ్గ గృహావరణయొక్క మొత్తపు పొడవు వెడల్పునున్నూకలిపి ఎనిమిదిచే గుణించి తొమ్మిదిచే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవలన ఫలములు ఎట్లనగా 1 తస్కర, 2 భోగ, 3 విచక్షణ, 4 దాతా, 5 నృపతి, 6 నపుంసక, 7 ధనాఢ్యః, 8 దరిద్రము, 9 భయదము ఇట్లెరుంగవలయును.

సంపూర్ణము.

పూర్వాయుర్దాయ వాస్తుపదకముల జంత్రి

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
7	8	5	7	12	2	7	63	6	7	1	7
8	4	8	2	18	10	8	72	3	8	5	5
9	12	3	4	24	18	1	81	9	1	3	3
10	8	6	6	30	26	2	90	6	2	3	1
11	4	1	1	6	7	3	99	3	3	17	6
12	12	4	3	12	15	4	110	9	4	21	4
13	8	7	5	18	23	5	117	6	5	25	2
21	4	7	7	6	6	5	69	9	5	3	7
22	12	2	2	12	14	6	78	6	6	7	5
23	8	5	4	18	22	7	87	3	7	11	3
24	12	8	6	24	3	8	96	9	8	15	1
25	8	3	1	30	11	1	105	6	1	19	6
26	4	6	3	6	19	2	114	3	2	23	4
34	12	6	5	12	2	2	66	6	2	1	2
35	8	1	3	30	10	3	75	3	3	5	7
36	12	4	2	6	18	4	84	9	4	9	5
37	8	7	4	12	26	5	93	6	5	13	3
38	4	2	6	18	7	6	102	3	6	17	1
39	12	5	1	24	15	7	111	9	7	21	6
40	8	8	3	30	23	8	120	6	8	25	4
47	4	5	3	12	5	7	63	3	7	26	4
48	12	8	5	18	6	8	72	9	8	3	2
49	8	3	7	24	14	1	81	6	1	7	7
50	4	6	2	30	22	2	90	3	2	11	5
51	12	1	4	6	3	3	99	9	3	15	3
52	8	4	6	12	11	4	118	6	4	19	1
53	4	7	1	18	19	5	117	3	5	23	6
61	8	7	3	6	2	5	69	6	5	1	4
62	4	2	5	12	10	6	78	3	6	5	2
63	12	5	7	18	18	7	87	9	7	9	3
64	8	8	2	24	26	8	96	6	8	12	5

పదకి	ధన	ఋణ	వార	తిధి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పాలి	యోగ	కరణ
65	4	3	4	30	7	1	105	3	1	17	3
66	12	6	6	6	15	2	114	9	2	21	1
7	4	6	1	24	25	2	66	3	2	26	6
75	12	1	3	30	6	3	75	9	3	3	4
76	8	4	5	6	14	4	84	6	4	7	4
77	4	7	7	12	22	5	93	3	5	11	7
78	12	2	2	18	3	6	102	9	6	15	5
79	8	5	4	24	11	7	111	6	7	19	3
80	4	8	6	30	19	8	120	3	8	23	1
87	12	5	6	12	21	7	63	9	7	24	1
88	8	8	1	18	2	8	72	6	8	1	6
89	4	3	3	24	10	1	81	3	1	5	4
90	12	6	5	30	18	2	90	9	2	9	2
91	8	1	7	6	26	3	99	6	3	13	7
92	4	4	2	12	7	4	108	3	4	17	5
93	12	7	4	18	15	5	117	9	5	21	3
101	4	7	6	6	25	5	69	3	5	26	1
102	12	2	1	12	6	6	78	9	6	3	6
103	8	5	3	18	14	7	87	6	7	7	4
104	4	8	5	24	22	8	96	3	8	11	2
105	12	3	7	30	3	1	105	9	1	15	5
106	8	6	2	6	11	2	114	6	2	19	5
114	12	6	4	24	21	2	66	9	2	24	3
115	8	1	6	30	2	3	75	6	3	1	1
116	4	4	1	6	10	4	84	3	4	5	6
117	12	7	3	12	18	5	93	9	5	9	4
118	8	2	5	18	26	6	102	9	6	13	2
119	4	5	7	24	7	7	111	3	7	17	7
120	12	8	2	30	15	8	120	9	8	21	5
127	8	5	2	12	17	7	63	6	7	22	5
128	4	8	4	18	25	8	72	3	8	26	3
129	12	3	6	24	6	1	81	9	1	3	1
130	8	6	1	30	14	2	90	6	2	7	6
331	4	1	3	6	22	3	99	3	3	11	4
132	12	4	5	12	3	4	108	9	4	15	2

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
133	8	7	7	18	11	5	117	6	5	19	7
141	12	7	2	6	21	5	69	9	5	24	5
142	8	2	4	12	2	6	78	6	6	1	3
143	4	5	6	18	10	7	87	3	7	5	1
144	12	8	1	24	18	8	96	9	8	9	6
145	8	3	3	30	26	1	105	6	1	13	4
146	4	6	5	6	7	2	114	3	2	17	2
154	8	6	7	24	17	2	66	6	2	22	7
155	4	1	2	30	25	3	75	3	3	26	5
156	12	4	4	6	6	4	84	9	4	3	3
157	8	7	6	12	14	5	93	6	5	7	1
158	4	2	1	18	22	6	102	3	6	18	6
159	12	5	3	24	3	7	111	9	7	15	4
167	4	5	5	12	13	7	63	3	7	20	2
168	12	8	7	18	21	8	62	9	8	24	7
169	8	3	2	24	2	1	81	6	1	1	5
170	4	6	4	39	10	2	90	3	2	5	3
171	12	1	6	6	18	3	99	9	3	9	1
172	8	4	1	12	26	4	108	6	4	13	6
173	4	7	3	18	7	5	117	3	5	17	4
181	8	7	5	6	17	5	69	6	5	22	2
182	4	2	7	12	25	6	78	3	6	26	7
183	12	5	2	18	6	7	87	9	7	3	5
184	8	8	4	24	14	8	93	6	8	7	3
185	4	3	6	30	22	1	105	3	1	11	1
186	12	6	1	6	3	2	114	9	2	15	6
195	12	1	5	30	21	3	75	9	3	24	2
196	8	4	7	6	2	4	84	6	4	1	7
197	4	7	2	12	10	5	93	3	5	5	5
198	12	2	4	18	18	6	102	9	6	9	2
208	8	8	3	18	17	8	72	6	8	22	4
209	4	3	5	24	25	1	81	3	1	26	3
210	12	6	7	30	6	2	90	9	2	3	7
211	8	1	2	6	14	3	93	6	3	7	5
212	4	4	4	12	22	4	108	3	4	11	3

పదక	ధన	రుణ	వార	తిధి	నక్షు	ఆయ	అయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కంగ
213	12	7	6	18	3	5	117	9	5	15	1
223	8	5	5	18	2	7	97	6	7	1	4
224	4	8	7	24	10	8	96	[illegible]	8	5	1
225	12	3	2	30	18	1	10[illegible]		1	9	7
226	8	6	4	6	26	2	111	6	2	13	5
235	8	1	1	30	17	3	75	6	[illegible]	22	1
236	4	4	3	6	25	4	81	3	4	26	6
237	12	7	5	12	6	5	93	9	5	3	4
238	8	2	7	18	14	6	102	6	6	7	2
239	4	5	2	24	22	7	111	3	7	11	7
240	12	8	5	30	3	8	120	9	8	15	5

గజం 1కి 36అంగులములు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి, అంశ	రుణమునకు	అంగులులు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి. అంశ	రుణమునకు
1	0_ 9	0_ 8	0_ 6	0_ 3	19	4_27	4_ 8	3_ 6	1_21
2	0 18	0-16	0_12	0_ 6	20	5_ 0	4.16	3 12	1_24
3	0 27	0.24	0_18	0_ 9	21	5 9	4_24	3 18	1_27
4	1_ 0	0.32	0_24	0_12	22	5 18	4 32	3 24	1_30
5	1_ 9	1_ 4	0_30	0_15	23	5_27	5_ 4	3 30	1_33
6	1 18	1 12	1_ 0	0 18	24	6_ 0	5_12	4_ 0	2_ 0
7	1_27	1_20	1_ 6	0_21	25	6_ 9	5 20	4_ 6	2_ 3
8	2_ 0	1.28	1 12	0_24	26	6_18	5 28	4_12	2. 6
9	2_ 9	2 0	1 18	0_27	27	6_27	6_ 0	4_18	2_ 9
10	2_18	2_ 8	1_24	0_30	28	7_ 0	6 8	4_24	2_12
11	2_27	2.16	1_30	0_33	29	7_ 9	6_16	4_30	2_15
12	3_ 0	2 24	2_ 0	1_ 0	30	7_18	6_24	5_ 0	2_18
13	3_ 9	2 32	2_ 6	1. 3	31	7 27	6 32	5_ 6	2_21
14	3_18	3_ 4	2 12	1_ 6	32	8_ 0	7_ 4	5_12	2_24
15	3_27	3 12	2 18	1_ 9	33	8_ 9	7_12	5_18	2_27
16	4_ 0	3_20	2_24	1 12	34	8 18	7_20	5_24	2_30
17	4_ 9	3_28	2_30	1_15	35	8_27	7_28	5_30	2_33
18	[illegible]	4 . 0	3_ 0	1_18	36	9_ 0	8_ 0	6_ 0	3 0

వీసములు 16	వార, ఆయు, వయొ, దిక్కు	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	రుణ	వీసములు	వా, ఆయు, వయొ, దిక్కు	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	రుణ
1	0_9	0_8	_6	0_3	9	5_1	4_8	3_6	1_11
2	1_2	1_0	0_12	0_6	10	5_10	5_0	3_12	1_14
3	1 11	1_8	1 2	0_9	11	6_3	5_8	4_2	2_1
4	2_4	2_0	1_8	0_12	12	6_12	6_0	4_8	2_4
5	2_13	2_8	1_14	0_15	13	7_5	6_8	4_14	2_7
6	3_6	3_0	2_4	1_2	14	7_14	7_0	5_4	2_10
7	3_15	3_8	2_10	1_5	15	8_7	7_8	5_10	2_13
8	4_8	4_0	3_0	1_8	14	9_0	8_0	6_0	3_0

అడుగు 1 కి ¼ పాతికి అంగులం చొ॥ స్కేలుటేబుల్

అ	అం				
1	¼	21	5¼	41	10¼
2	½	22	5½	42	10½
3	¾	23	5¾	43	10¾
4	1	4	6	44	11
5	1¼	25	6¼	45	11¼
6	1½	26	6½	46	11½
7	1¾	27	6¾	47	11¾
8	2	28	7	48	12
9	2¼	29	7¼	49	12¼
10	2½	30	7½	50	12½
11	2¾	3	7¾	51	12¾
12	3	32	8	52	13
13	3¼	33	8¼	53	13¼
14	3½	34	8½	54	13½
15	3¾	35	8¾	55	13¾
16	4	36	9	56	14
17	4¼	37	9¼	57	14¼
18	4½	38	9½	58	14½
19	4¾	ɛ9	9¾	59	14¾
20	5	40	10	60	15

ఓం స్రీం నమో భగవన్ వాస్తుపురుష, మహాబలపరాక్రమ, సర్వదేవతాశ్రితశరీర, బ్రహ్మపుత్ర, సకలబ్రహ్మాండధారిణే, భూమ్యర్పిత మస్తక పురపత్తన ప్రాసాద గృహ వాపీకూపాది సన్నివేశసాన్నిధ్యకర విశ్వంభర, పరమపురుష స్వరూప । శంకచక్ర శార్జ్ఞ ధనుః కర వరదాభయహస్త వాస్తో నమస్తే॥ నమస్తే॥

ఏహ్యేహి భగవన్ వాస్తో । సర్వదైవైరధిష్ఠిత భగవన్ కురుకల్యాణం క్షేత్రేస్మిన్ సన్నిధో భవ॥

జన్మనస్స ప్తఘటికో ద్విపదేదశనాడికాః
ప్రత్యక్తె పంచఘటికాః నైధనేకాదశ స్తథా
శాకం గుడంచలవణం సతిలంకాంచనం క్రమాత్
తారాం దోషపకుర్వీత వరాహవచనంతథా॥

సర్వమంగళ కార్యాణి తిషు జన్మసుకారయేత్
వివాహ శ్రాద్ధభైషజ్య యాత్రాక్షౌరాణివర్జయేత్॥

ఉలూఖలం పిష్టయం తం పిత్రూణాం పాదశౌచనం
మహానసం జలస్థానం గృహయామ్యేకదాశుభం॥

పక్షిశబ్దే శీతరశ్మిగ్చలీయాన్నప్రాధాన్యం తారాకాయా
శ్చతత్ర। శక్త్యాయుక్తై విద్యమానేచకాంతే।
నస్వాతంత్ర్యం యోషితః క్వాపిదృష్టం॥

“ భృగురత్రిర్వసిష్టశ్చ విశ్వకర్మామయ స్తథా
నారదో నగ్నజిచ్చైవ విశాలాక్షః ఫురందరః
బ్రహ్మకుమారోనం దీశః శౌనకోభర్గవ వచ
వాసుదెవో। నిరుద్ధశ్చతథా శుక్రబృహస్పతీ
అష్టాదశై తెవిఖ్యాతాః శిల్పశాస్త్రోపదెశకాః॥

స మా ప్త ము.

శ్రీ రాజేశ్వరి ప్రెస్, రాజమహేంద్రవరం—1940.